

Rødt Oslos arbeidsprogram 2019–2023

Rødt Oslo legg ned mykje arbeid i bystyret og i bydelsutvala i Oslo, men mange medlemmer driv også med mykje politisk arbeid utanom folkevalde organ. Me er med i fagforeiningar og lokale aksjonar, i velforeiningar og støttegrupper. Me har også ein breiare horisont enn berre byen me bur i, me jobbar for ei meir rettferdig og fredeleg verd for alle – i Oslo, i Lofoten og i Palestina.

Rødt kjempar mot **Skilnads-Oslo**. Hovudstaden er ein klassesdelt by der folk blir behandla ulikt og har ulike moglegheiter. Me ser det i arbeidslivet, på bustadmarknaden og i fordeling av ressursar og makt. I dagens system er det rike og kapitaleigarar som styrer politikken. Rødt jobbar for eit anna samfunnssystem. Me vil erstatte kapitalismen med eit samfunn som ikkje øydelegg livsgrunnlaget og miljøet for kommande generasjonar, som bygger på rettferdig fordeling og reelt folkestyre. Me kallar dette sosialisme.

Rødt deltek i klassekampen mellom arbeidarklassa i Oslo og kapitalen og støttespelarane hans. Oppskrifta på ei anna og meir rettferdig verd, og ikkje minst ein meir rettferdig by, er fleire organiserte arbeidrarar i ei sterkare **fagrørsle** som bruker kampkrafta si. Me treng ei fagrørsle som er villig til å trasse lover som undergrev streikeretten.

Rødt er eit **feministisk** parti. Sjølv om skilnadsbehandling og undertrykking av kvinner er mindre synleg enn før, finst det framleis. Me står og deltek i kvinnekamp både i Oslo og i resten av verda, og me vil vurdere korleis vedtak frå bystyre og bydelsutval vil påverke kvinner.

Rødt kjempar mot **rasisme** og diskriminering i alle former. Alle skal ha dei same rettane, fridomane og pliktene uavhengig av hudfarge, kjønn, nasjonalitet, kulturell bakgrunn, språk, livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Rødt er eit **miljøparti**. Me jobbar for eit samfunn der naturens tolegrensar, ikkje kapitalismens behov for stadig vekst, set rammene for menneskeleg aktivitet. Grøn kapitalisme er ei sjølvmotseiing, miljøinteresser vil aldri trumfe profittinteresser i eit kapitalistisk samfunn.

Rødt er for at alle skal kunna ha ein god **bustad** til ein rimeleg pris. Me jobbar for eit Oslo for innbyggjarane, ikkje utbyggjarane, der omsynet til befolkninga går føre kapitalkreftene i utviklinga av byen. Me vil ta vare på dei parkane me har, og få bygd nye. Me er for bevaring av og tilgang til Marka, byskogane, fjorden og øyane.

Rødt vil sprengje dei tronge rammene for **kommunalt sjølvstyre**. Me godtek ikkje at private verksemder som har overteke kommunale oppgåver, skal få gjera akkurat som dei vil. Derfor har me gong på gong utfordra det raudgrøne byrådet i saker om velferdsprofitørar, mellom anna når det gjeld barnehagar, sjukeheimar og renovasjonsskandalen. Me vil ikkje vera eit passivt støtteparti for noko byråd.

Rødt er eit **aktivistparti**. Me jobbar saman med folk mot det som ikkje er bra i politikken. Me deltek aktivt i politiske kampar og jobbar for å engasjere fleire til å delta.

1. Arbeidsliv

Arbeidarmakt er eit grunnleggande krav

Alle skal ha rett til arbeid tilpassa føresetnadene sine. Fast arbeid, trygge tilsettingsforhold og gode tariffavtaler. Det er samfunnet sitt ansvar å sikre nok arbeidsplassar og legge til rette for eit godt arbeidsliv, og Raudt vil jobbe for at stat og kommune tek dette ansvaret. Dei som ikkje får jobb eller ikkje kan jobbe, skal sikrast ei inntekt å leva av. Raudt står fagrørsla i kampen for høgare løn i kvinnedominerte yrker.

Raudt ønsker både flyktningar og arbeidsinnvandrarar velkomne til å jobbe i Noreg. Me vil kjempe saman med fagrørsla mot dei langt dårlegare vilkåra for løn, arbeidstid og oppseiingsvern som mange arbeidsinnvandrarar jobbar under. I mange bransjar er useriøse tilsettingsformer, ofte gjennom bemanningsbyrå, ein trugsel mot tariffløna og gode arbeidsvilkår. Politikken vår bygger på fagorganisering, samarbeid og gjensidig respekt mellom norske og utanlandske arbeidarar.

EØS-avtala

EØS-avtala bygger på dei fire fridommene til kapitalen – fri flyt av kapital, varer, tenester og arbeidskraft – og på den frie etableringsretten til kapitalen. Kapitalen utnyttar dette til å undergrava norske løns- og arbeidsforhold.

EØS-avtalen tvingar fram stadig meir marknadliberalisme i arbeidslivet. Kapitalen får meir makt på kostnad av den nasjonale suvereniteten, lokaldemokratiet og fagrørsla. EØS-avtala er den viktigaste reiskapen for å fremma sosial dumping, som rammar heile arbeidarklassa og undergrev fagrørsla.

EU planlegg no eit overnasjonalt arbeidsmarknadsbyrå (ELA), dermed kan Stortinget miste mykje av makta til å regulere arbeidslivet. EØS er også ein pådrivar for privatisering. Det kjem stadig nye krav som skal styrke kommersielle i konkurransen mot kommunal verksemd. Raudt vil melde Noreg ut av EØS og få på plass ei handelsavtale som alternativ.

Sekstimarsdag med full lønnskompensasjon

Raudt jobbar for at meir av veksten i produktivitet blir teken ut som kortare dagleg arbeidstid. Sekstimarsdagen er eit av dei mest sentrale fagpolitiske krava i kvinnerørsla. Han er ei likestillingsreform, ei familierreform og ei samfunnsreform. Ein kortare normalarbeidsdag vil gjera det mykje lettare å få kvardagen til å gå opp.

Kortare arbeidstid er også miljøvennleg. Både Høgre og Ap legg opp til ei tredobling av det private forbruket til 2060. Det toler ikkje klimaet, miljøet eller ressurstilgangen på kloten. Gevinsten frå auka produktivitet i arbeidslivet bør heller takast ut i form av kortare dagleg arbeidstid.

- Oslo kommune som arbeidsgjevar må gå inn for å redusere arbeidstida med ein halv time i tre tariffoppgjær etter kvarandre, ned til ein normalarbeidsdag på seks timar.
- Der skift- og turnusplanar må omarbeidast, kan innføringa av ein normalarbeidsdag på seks timar skje raskare.

- Subsidiært må det gjennomførast langvarige forsøk med sekstimarsdag i Oslo kommune.
- Raudt vil stø fagforeiningar som krev reduksjon av normalarbeidsdagen i kommande tariffoppgjer.

Oslo kommune som arbeidsgjevar

Raudt jobbar for ei reell tillitsreform for tilsette der ytringane og dei kritiske blikka deira blir ønskte velkomne og tekne på alvor.

Målstyring, tingar/utførar-modell og omdømmetenking må bort i alle bydelar, verksemder og kommunale føretak. Raudt ønsker ein tillits- og samarbeidskultur der innhaldet i og kvaliteten på tenestene blir utvikla i tett samarbeid mellom tilsette, innbyggjarar og politikarar.

Gode helse- og sosialtenester for befolkninga i byen blir ikkje oppnådde gjennom målstyring og bruk av stoppeklokke. Faste tilsette i heile stillingar og auka bemanning er ein viktig føresetnad for gode kommunale tenester.

- Oslo kommune som arbeidsgjevar må sørge for at tilsette får oppfylt retten sin til ytringsfridom – utan risiko for gjengjelding.
- Alle som jobbar deltid i kommunen, skal få tilbod om full fast stilling, eventuelt auka stillingsprosent, etter kvart som det blir ledige stillingar.
- Likelønsprinsippet skal gjelde alle tilsette med same stilling på tvers av bydelar, etatar og tenestestader.
- Raudt går inn for at alle lønsforhandlingar i Oslo kommune skal skje i forhandlingar der fagrørsla har streikerett. Raudt vil avvikle lokale lønsforhandlingar der arbeidsgjevaren har all makt.
- Vikarar skal ha same løns- og arbeidsvilkår som om dei var tilsette i kommunen.
- Tilsette i vikarpoolane skal ha fast tilsetting, fast arbeidstid og følgje tariffavtalen til kommunen.
- Fagskulen må styrkast og bli gratis på same måte som annan skulegang.
- Det må settast ein stoppar for at fagarbeidarstillingar blir gjorde om til stillingar med krav om høgskuleutdanning.
- Kommunalt tilsette som ønsker det, må få høve til å ta fagbrev.

- Oslo kommune skal ha lærlingplassar som svarer til to promille av innbyggjarane i kommunen.

Oslo hamn og hamnearbeidarane

Bruk av lausarbeidarar og underbetalte sjøfolk er utbreidd i mange av hamnene i verda. Noreg har ratifisert ILOs konvensjon for hamnearbeid (ILO 137) og tok lenge forpliktingane på alvor. Under det blå byrådet som styrte fram til 2015, vart det drege i gang ein kampanje og fleire tiltak for å gjera hamna om frå éin arbeidsplass med tariffavtale til mange uorganiserte arbeidsplassar.

Over fleire år har Oslo hamn blitt stykka opp og tildelt ulike operatørar. Slik har det tidlegare borgarlege fleirtalet gjeve frå seg kontrollen over hamna. Det siste som står igjen av kommunal makt, er styreplassane i det kommunale føretaket Oslo havn KF, men heller ikkje det raudgrøne fleirtalet i hamnestyret har vist vilje til å få på plass ordna forhold ved hamna.

- Alle operatørar på Oslo hamn må teikne tariffavtale. Om dei nektar, må kommunen seia opp kontraktane, med grunngjeving i Noregs internasjonale forpliktingar.
- Alle leigetakarar og operatørar i Oslo hamn må gje førerrett til registrerte hamnearbeidarar, slik ILO-konvensjon 137 krev.
- Operatørar som driv med sosial dumping og blir tekne i å bruke sjøfolk til arbeidet til hamnearbeidarane, må miste retten til å drive i Oslo hamn.
- Det kommunale føretaket Oslo havn må avviklast, og hamna må driftast som ein kommunal etat.

Kommunen sine krav til leverandørar

Raudt er motstandar av sosial dumping i alle sektorar. Nokre bransjar er meir utsette for sosial dumping enn andre, og Oslo-modellen har vore eit viktig tiltak for å få stopp på dette. Å ta tenester tilbake i kommunal drift og å stille krav til leverandørar er avgjerande for å stoppe sosial dumping. Ved utlysing av offentlege anbod for innkjøp av varer, tenester, bygg og anlegg må kommunen stille høge krav. Oslo-modellen må behaldast, men utviklast vidare.

- Oslo kommune skal bruke leverandørar med tariffavtale for dei tilsette.
- Kommunen må stille hovudentreprenøren til ansvar for at innleigde arbeidarar blir behandla likt med egne tilsette.
- Kommunen må seia opp kontraktar med bedrifter som driv med sosial dumping og bryt inngåtte avtaler. Bedrifter som bryt lover som

arbeidsmiljølova og paragrafane i straffelova om menneskehandel, må meldast.

Kamp mot sosial dumping

Raudt stør kampen mot diskriminering og sosial dumping. Dette rammar oftast innvandrarakar, men også mellombels tilsette og arbeidarar med jobb gjennom bemanningsselskap. Mange arbeidsgjevarar driv med sosial dumping i strid med lova. Risikoen for å bli teken er liten og straffenivået er lågt.

- Oslo kommune må samarbeide betre med fagrørsla og slutte seg til målet om auka organisasjonsgrad.
- Kommunen må gjera det klart for næringsdrivande i byen at diskriminering i arbeidslivet er ulovleg og uakseptabelt.
- Kommunen må utføre eigne kontrollar for å sikre at lova med forbod mot søndagsopne butikkar blir følgd.
- Kommunen må opprette eit ombod mot arbeidslivsdiskriminering. Ombodet skal særleg gje ungdom og innvandrarakar rettleiing om rettar etter lov- og avtaleverk.
- Kommunen må inndra skjenkeløyyvet til aktørar i utelivsbransjen som ikkje betaler tilsette den lovpålagde minsteløna.
- Oslo kommune må bruke den kommunale skjenkekontrollen til å sjekke løningane i utelivsbransjen, og inndra skjenkeløyyvet til serveringsstader som ikkje betaler lovfesta minsteløn.
- Arbeidsinnvandrarakar må få tilbod om gratis norskopplæring, gjerne i tilknytning til arbeidsplassen.
- Tiltaket til innvandrarakar for sjølvorganisert språklæring og fagleg og sosialpolitisk utdanning må støttast.

Arbeidslivstiltak

Nokre må jobbe hardare enn andre for å komma inn på arbeidsmarknaden. Løysinga er ikkje å opne for meir mellombels tilsetjing – mellombels arbeid gjer at folk lever i utryggleik, og gjev pasientar og brukarar dårlegare tenester. Det må på plass målretta tiltak for å motarbeide arbeidsløyyse, særleg blant minoritetsgrupper med høg arbeidsløyyse.

- Praksisplassane til NAV blir ofte misbrukte som gratis arbeidskraft og fører altfor sjeldan til fast tilsetjing etter praksisperioden. Mange opplever å gå i praksisplassar i fleire år, i arbeidsforhold som minner

om utnytting. Om ein arbeidsplass kan ha nytte av arbeidskrafta di, skal du få jobb – ikkje praksisplass!

- Sysselsettingstiltak og «frivillig innsats» skal ikkje fortrenge ordinære arbeidsplassar eller undergrava gjeldande tariffavtalar.
- Oslo kommune må innføre ei ordning med anonyme jobbsøknader.
- Ungdom flest har jobb eller skuleplass, men ei aukande gruppe ungdom står utanfor. Eigne ungdomstiltak er naudsynt for inkludering og deltaking i arbeidslivet.
- Fleire ungdommar må få tilbod om sommarjobb lokalt, gjerne i eigen bydel.
- Kommunen må etablere ei eiga heilårs praksisordning for ungdom som aldri har hatt jobb. Dei som deltek, skal ha rett til fast tilsetting etter fullført praksisperiode.
- Om mogleg skal praksisplassen bygge på skulegangen til ungdommen. I tillegg til kommunen si eiga verksemd skal også private og statlege arbeidsplassar oppfordrast til å delta.
- Private verksemdar må forplikte seg til å ta inn lærlingar.

2. Antirasisme og solidaritet

Innanfor og over landegrensene

Raudt jobbar for at alle skal behandlast med respekt, solidaritet og likeverd, uavhengig av kjønn, funksjonsnivå, seksuell orientering og kulturell eller religiøs bakgrunn. Oslo skal ikkje vera ein by der «dei andre» skal integrerast av «oss». Solidaritet inneber gjensidigheit og erkjenning av felles interesser – kamp mot imperialism, utnytting og diskriminering.

Mange opplever dagleg diskriminering på grunn av til dømes opphav eller funksjonsnivå – på arbeidsplassen og skulen, i bustadmarknaden og i samfunnslivet elles. Raudt jobbar for å motverke dette.

Som hovudstaden i landet må me stå samla for å vise at me har plass, kapasitet og vilje til å ta imot menneske på flukt. Raudt Oslo vil jobbe for at Noreg tek eit solidarisk standpunkt i flyktningpolitikken.

Antirasisme

Mange av innbyggjarane i Oslo er innflyttarar, frå andre landsdelar og frå andre verdsdelar. Ulike språk, erfaringar og kulturar gjer byen vår rikare, byen med det store hjartet. Mangfaldet er Oslos styrke.

Dessverre er det ikkje alle som ser kva for ressursar som ligg i dette mangfaldet. Det har vore ein sterk vekst i rasisme og høgreekstremisme, både i Noreg og i resten av Europa. Framandfrykt skaper splid, hat og utryggleik i samfunnet.

Hets, trugslar og spreiding av framandfrykt er verkemiddel som innskrenkar andre sin rett til ytringsfridom. Mange med innvandrarbakgrunn opplever dette i aukande grad, særleg på internett. Nokre bruker ytringsfridommen til å skremme andre frå å nytte retten sin til å ytre seg. Dette er eit demokratisk problem.

Raudt er eit antirasistisk parti som jobbar aktivt for at ingen skal diskriminerast på bakgrunn av hudfarge, religion, kultur eller etnisitet. Oslo skal vera ein inkluderande by der alle kan kjenne tilhøyrslø og samhold. Me vil jobbe aktivt for at Oslo skal bli ein rasismefri by.

- Oslo kommune må motarbeide rasisme på utestader og jobbe for lettare å kunna inndra skjenkeløyve til utestader som praktiserer diskriminering.
- Oslo kommune må arbeide mot netthets, hatytringar og hatkriminalitet, mellom anna ved å samarbeide med og støtte organisasjonar og prosjekt som jobbar med dette.
- Ingen rasistiske, islamofobe, antisemittiske eller høgreekstreme organisasjonar skal få økonomisk eller anna støtte frå Oslo kommune.
- Raudt Oslo vil jobbe for at rasistar, nazistar og høgreekstreme som prøver å markere seg i det offentlege rommet, skal møtast med motstand og demonstrasjonar.
- Raudt vil ha forbod mot rasistiske og nazistiske arrangement inn i Oslo kommunes politivedtekter.
- Raudt går mot tiggeforbod, lokalt og nasjonalt.
- Det må på plass eit offentleg helsetilbod, sanitær- og butilbod for omreisande romfolk i Oslo.
- Oslo kommune må auke samarbeidet med og tilskota til organisasjonar som motarbeider rasisme og diskriminering.
- Oslo kommune må legge til rette for auka tillit mellom politiet og ungdom med innvandrarbakgrunn, som eit tiltak mot etnisk profilering.

- Oslo kommune bør innføre minoritetskvotering for å auke delen tilsette med minoritetsbakgrunn.

Samar i Oslo

Raudt vil ha eit samfunn der rettane til urfolk blir sikra, og kulturen til urfolk har ein rettmessig plass, også i Noregs hovudstad. Oslo kommune må vera seg bevisst ansvaret sitt her.

- Både stat og kommune må stø Samisk hus og aktivitetane og organisasjonane som høyrer til der, mellom anna samisk helsetreff for eldre og kurs i samisk.
- Oslo-skulen har i dag tilbod om undervisning i nordsamisk ved Kampen skule og fjernundervisning i lulesamisk og sørsamisk. Alle elevar i norsk grunnskule og vidaregåande skule må få rett til å velja samisk som fag, uavhengig av eigen bakgrunn.

LHBT+

Alle menneske skal fritt kunna leva ut kjønnsuttrykket og den seksuelle orienteringa si. Kampen for rettar er kommen langt i Noreg, men mange har framleis fordommar mot personar som ikkje følgjer tradisjonelle kjønnsrollemønster, og som bryt med normer for kjønn og seksualitet. For mange fører dette til at dei vel å skjule kjønn, seksualiteten eller orienteringa si i frykt for å bli utstøytte. Raudt vil kjempe mot undertrykking av LHBT+-befolkninga.

- Skeive organisasjonar i Oslo må få auka økonomisk støtte, slik at foreiningane kan utvide støtte- og aktivitetstilbodet sitt.
- Skeive organisasjonar som jobbar spesielt for LHBT+-folk med minoritetsbakgrunn eller funksjonsnedsettingar, bør få sjølvstendig støtte. Å vera ein minoritet i minoriteten medfører heilt eigne problem.
- Festivalen Oslo Pride har utvikla seg til ein viktig politisk, kulturell og sosial møteplass for LHBT+-folk frå heile landet. Festivalen må få naudsynt støtte for å unngå å måtte dreie arrangementet i meir kommersiell retning.
- Oslo kommune må inngå ein langsiktig avtale med Oslo Pride om leige av festivalområde.
- Oslo-skulen og barnehagane i Oslo må jobbe for å synleggjera mangfaldet av ulike kjønnsidentitetar og seksuelle orienteringar for barn og unge.

- Kommunen skal sørge for at det er undervisningsmaterieil tilgjengeleg til bruk i grunnskulen.
- Oslo kommune skal sikre likeverdige tenestetilbod for LHBT+-eldre, mellom anna ved å utvikle kurs for tilsette i heimetenesta og eldreomsorga i samarbeid med FRI Oslo og Akershus.

Menneske med nedsett funksjonsevne

Det bur over 100 000 menneske med nedsett funksjonsevne i Oslo. Det inkluderer mellom anna folk med rørslehemningar, nedsett høyrse eller syn og psykiske lidingar. Ikkje alle funksjonshindringar er opplagde, men mange med funksjonsnedsettingar treng noko tilrettelegging for å kunna ta del i samfunnet på lik line med andre. Raudt Oslo vil legge til rette for at folk med nedsett funksjonsevne skal få like gode moglegheiter som andre.

Menneske med nedsett funksjonsevne er ulike. Som andre folk er dei meir eller mindre ressurssterke, dei har ulike interesser og talent, men dei har alle verdifull erfarings- og brukarkompetanse. Brukarstyrt personleg assistanse (BPA) er viktig for mange funksjonshemma. Den enkelte si eiga oppfatning av behov skal leggast til grunn ved behandling av søknader, ordninga skal praktiserast likt i alle bydelane, og det må gjevast tilstrekkeleg økonomi til dette.

- Diskriminering, mobbing og hatytringar mot menneske med nedsett funksjonsevne må motarbeidast. Barn med funksjonsnedsettingar er meir utsette for mobbing enn andre.
- Møtelokale og andre offentlege arenaer må vera universelt utforma.
- Offentleg transport og tilhøyrande infrastruktur må vera universelt utforma. Alternative transporttilbod må vera fullgode alternativ til det vanlege transporttilbodet. (Les meir om dette i kapittelet om samferdsel.)
- Oslo-skulen skal vera tilgjengeleg også for folk med nedsett funksjonsevne. Nye skulebygg må vera universelt utforma, medan tilgjenge i eksisterande skulebygg må sikrast ved rehabilitering.
- Kunnskap om psykiske lidingar og andre funksjonsnedsettingar må spreiaast i skulen, på arbeidsplassar og andre stader folk der møtest.
- Funksjonshemma i arbeidsmarknadsbedrifter jobbar ofte for dårleg løn langt under tariff. Løna må opp i desse bedriftene.
- Alle IKT-løysingar skal følgje gjeldande krav om universell utforming, i samsvar med «forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsnings».

- Oslo kommune må krevja at alle aktørar som leverer tenester til kommunen, følgjer retningslinjer om universell utforming.
- Teiknspråk bør tilbydast som valfag i Oslo.
- Organisasjonane og ungdomsorganisasjonane til funksjonshemma må få auka økonomisk støtte, slik at organisasjonane kan auke aktivitetstilbodet.

Flyktningpolitikk og inkludering

Sjølv om Noreg gjennom FN's flyktningkonvensjon er forplikta til å verne menneske på flukt, stenger me grensene og sender folk tilbake til flukt og krig. Gjennom Dublin-avtala bidreg me også til at folk blir fanga i overfylte flyktningleirar i Hellas. Dagens flyktningpolitikk står ikkje i samsvar med forpliktingane våre.

Den auka bruken av mellombels opphald er svært skadeleg for barna. Mange som har flykta åleine til Noreg, slit med store psykiske helseproblem, og nær halvparten av barna som har fått mellombels opphald – over 400 barn – har forsvunne. Rettane til barn skal ikkje settast til side av innvandringspolitiske omsyn. Raudt jobbar for at einslege mindreårige asylsøkarar skal få permanent opphald.

Det har vore ein dramatisk auke i tilbakekalling av statsborgarskap, også for folk som har vore norske statsborgarar i mange år – nokre heile livet. Denne praksisen skaper stor utryggleik og frykt blant mange med innvandrarakgrunn i Oslo. Dette bidreg ikkje til eit inkluderande og solidarisk samfunn. Raudt jobbar for at statsborgarlova blir endra slik at statsborgarskap ikkje kan kallast tilbake.

Raudt Oslo krev eit solidarisk vendepunkt! Oslo skal vera byen med det store hjartet – då må me ha plass til mange fleire som flyktar frå krig, naud og katastrofar.

- Noreg må ta imot fleire flyktningar og asylsøkarar. Me bør særleg ta imot fleire kvoteflyktningar når det oppstår store kriser, som i Syria, og me bør også ta imot fleire av båtflyktningane som kryssar Middelhavet.
- Praksisen med å gje mellombels opphald fram til flyktningar fyller 18 år, må ta slutt. Barn må få permanent opphald.
- Mottaksordningar skal vera drivne av det offentlege eller av organisasjonar utan profitt som føremål.
- Asylsøkarar og papirlause må få arbeidsløyve frå dag éin. I fyrste omgang må lengeverande papirlause få opphalds- og arbeidsløyve.
- Asylsøkarar og papirlause skal ha same rett til fullverdige helsetenester som norske statsborgarar, og asylbarn skal ha same rett til barnehage og skulegang som andre barn i Noreg.

- Flyktningar som kjem til Noreg, skal ha rett til spesialtilpassa helseundersøking som inneber både psykisk og somatisk helse. Undersøkingane skal ha eit særleg fokus på moglege skadar etter tortur.
- Einslege mindreårige asylsøkarar må få behova sine for omsorg og utstyr dekte. Mindreårige asylsøkarar må få buforhold, klede og lommepengar som gjer at dei i større grad stiller på like fot med andre ungdommar.
- Trandum asylfengsel må leggest ned. Dei som får avslag på søknad om opphald, har rett til eit normalt liv fram til utreise eller uttransportering.

Internasjonal solidaritet

Noregs deltaking i feilslegne krigar i Libya og Afghanistan har bidrege til at NATO's bomber har drepe og skadd tusenvis av menneske og gjort endå fleire heimlause – mange av dei er framleis på flukt. Raudt stiller seg svært kritisk til Noregs rolle i Libya. Raudt Oslo vil jobbe aktivt imot at Noreg skal delta i dei imperialistiske krigane til stormaktene. Me trur ikkje bomber skaper fred og demokrati. Me vil heller jobbe for internasjonal solidaritet.

Raudt Oslo stør kampen for demokrati og sosial, økonomisk og nasjonal frigjering verda over. Solidaritet kjenner ingen landegrenser. Oslo kommunes internasjonale arbeid bør bidra til å sikre sosial rettferd og medverke til ei utvikling som tek vare på menneskerettar, demokrati og berekraftig utvikling. Raudt Oslo vil jobbe for ein fredskultur i Oslo og vise aktiv motstand mot krig og imperialism.

- Staten Israel, israelske institusjonar og israelske produkt og tenester må boikottast inntil Palestina er fritt.
- Oslo kommune må stø BDS-rørsla og ikkje kjøpe varer frå Israel. Kommunen må garantere at dei ikkje kjøper varer frå leverandørar eller underleverandørar frå okkuperte palestinske område.
- Oslo kommune må vise internasjonal solidaritet med undertrykte folk og land, som Palestina, Vest-Sahara, Kurdistan og rom.
- Oslo bør inngå vennsbyavtale og samarbeide med ein eller fleire byar i det okkuperte Palestina.
- Den aukande aggressive undertrykkinga av urfolk og arbeidarrørsla i Latin-Amerika må stans, og sanksjonane og trugslar om militær intervensjon mot Venezuela må ta slutt.

3. Kvinnefrigjering

For å oppnå full kvinnefrigjering må samfunnet endrast grunnleggande, både i Noreg og i resten av verda, men mykje kan òg gjerast lokalt. Raudt Oslo vil at Oslo skal vera ein god by å bu i for alle kvinner, og me vil ta grep for å gjera Oslo til ein kvinnevennleg by.

Kvinner og kommunen

Kvinner utgjer halve Oslos befolkning. 173 000 kvinner er sysselsette i Oslo, over 35 000 av dei jobbar for Oslo kommune. Når det gjeld å betre kårane til kvinner, har kommunen eit stort og viktig ansvar. Oslo kommune som arbeidsgjevar må mellom anna heve løna i kvinnedominerte yrke og praktisere lik løn mellom kvinner og menn både ved likt arbeid og ved tilsvarende utdanning, erfaring og kompetanse. Oslo kommune er ein så stor arbeidsgjevar at dette også vil påverke kvinneløna i privat sektor.

- Oslo kommune må setta av midlar til integrerings- og yrkesretta tiltak spesielt retta mot innvandarkvinner, med fokus på å gje kvinnene ressursar som gjer det lettare å ta aktivt del i samfunnet.
- Det må tilsettast langt fleire i helse- og omsorgstenestene, av omsyn til både brukarane og dei tilsette.
- Barselomsorga må styrkast slik at Oslo kommune følgjer dei nasjonale retningslinene for svangerskaps- og barselomsorg.
- Fleire gater, plassar og bygningar må kallast opp etter kvinner.
- Kommunen må ta utgangspunkt i situasjonen til kvinner i planlegginga av tenestene i byen.
- Kjønnsperspektivet må takast med i byplanlegginga for å sikre trygge offentlege rom.
- Menstruasjonsprodukt og prevensjon (inkludert naudprevensjon) skal vera gratis og tilgjengeleg på alle Oslo-skulane og på helsestasjonar for ungdom. Menstruasjonsprodukt og prevensjon er ikkje luksusprodukt for kvinner, men høgst naudsynte produkt som kostar mykje pengar. På sikt bør både mensprodukt og prevensjon bli gratis.

Arbeidsliv og sekstimarsdag

Kvinner har lågare løn og mindre tilgang til gode enn menn. Kvinnefrigjering føreset at alle kvinner har rett og høve til å leva eit liv som økonomisk sjølvstendige personar med kontroll over eige liv og eigen seksualitet, utan frykt for vald og overgrep.

Samfunnet tek eit visst ansvar gjennom offentlege tenester og offentleg støtte, men familiar må framleis yte omsorg for barn, eldre og sjuke som treng det. I praksis vil det i stor grad framleis vera kvinnene som får dette ansvaret. Kamp for kortare arbeidstid og gode offentlege ordningar er derfor særleg viktig for kvinner.

For at heiltid skal bli ein realitet for det store fleirtalet av kvinner, må den daglege arbeidstida forkortast til seks timar. Kampen for heiltid og kampen for sekstimarsdagen heng derfor nøye saman.

- Alle som jobbar deltid i kommunen, skal få tilbod om full fast stilling, eventuelt auka stillingsprosent, etter kvart som det blir ledige stillingar.
- Oslo kommune må laga ein plan for innføring av normalarbeidsdag på seks timar med full lønnskompensasjon i kommunen. Les meir om sekstimarsdagen i kapittel 1 om arbeidsliv.

Vald mot kvinner

Menns vald mot kvinner er eit alvorleg samfunnsproblem. Raudt Oslo vil jobbe for gode tilbod til valdsutsette kvinner og barna deira. Alternativ til Vold, Oslo krisesenter, overgrepsmottaket og Rosa-prosjektet er viktige aktørar på feltet som må sikrast tilstrekkelege ressursar.

Vald mot kvinner bør førebyggast gjennom å arbeide for at kvinner blir økonomiske sjølvstendige og deltek i yrkeslivet. Mest mogleg sjølvstendige kvinner og likestilte forhold legg eit godt grunnlag for forhold utan vald. Raudt ønsker haldningskampanjar mot valdtekt, særleg retta mot ungdomsmiljø.

- Oslo kommunes handlingsplan mot vald i nære relasjonar må følgjast opp og forbetrast.
- Oslo krisesenter må få auka løyvingar.
- Oslo kommune må etablere gode exit-tiltak for kvinner i prostitusjon.
- Oslo skal bli ein strippefri by.
- Samarbeidet som bydelane og fleire etatar har med Oslo krisesenter, må styrkast.
- Medvit rundt valdtekt og samtykke til sex må styrkast, tiltak må særleg rettast mot ungdomsmiljø.

Kvinneorganisering

Kvinneorganisasjonane er ein spydspiss i kvinnekampen og gjer ein stor og viktig jobb. Raudt Oslo vil jobbe saman med kvinnerørsla i kvinnepolitiske kampar og mellom anna gå inn for at det blir

oppretta eit eige kvinnehus, som vil vera viktig for å gje dei enkelte organisasjonane gode arbeidsvilkår og styrke kontakten dei imellom.

- Ein kvinnepott som kvinneorganisasjonane kan søke støtte frå, må bli ein fast post i Oslo-budsjettet.
- Det bør opprettast eit eige kvinnehus i samarbeid mellom kommunen og kvinneorganisasjonane. Eit slikt hus må ha plass til dei mange kvinneorganisasjonane i byen.

4. Bustad

Folk treng hus, hus treng folk

Den marknadsstyrte bustadpolitikken har skapt ei unaudsynt bustadkrise i Oslo. Bustad er ein rett, men har gått frå å vera ein stad å bu til å bli eit spekulasjonsobjekt som skal tilfredsstillе eit umetteleg behov for profitt til eigedomsspekulantar, utbyggjarar og andre investorar. Bankar gjer òg god butikk på å låne store summar til folk som må by over kvarandre i hektiske bodrundar for å skaffe seg ein stad å bu i hovudstaden.

Det viktigaste målet må vera at alle skal kunna bu trygt i ein bustad med god standard og passe storleik. Det har vist seg at marknaden er fullstendig ueigna til å oppnå dette. Bustadmarknaden må derfor regulerast, og kommunen må i større grad tilby bustader til alle som ikkje ønsker eller maktar å delta i marknadsgaloppen. Både på Stortinget og i Oslo bystyre vil Raudt kjempe for tanken om at bustad er ein rett, og at bustadmarknaden treng politisk styring.

- Kommunen skal som regel ikkje selja ut kommunale tomter og byggar. Føremålet for det strategiske tomtekjøpet til kommunen skal utvidast til å gjelde bustadføremål òg.
- Kommunen skal vera ein aktiv utbyggjar av ikkje-kommersielle bustader til eige og til leige. Kommunen skal òg regulere tomter til dette føremålet.
- Dersom utbyggjarane ikkje har byrja med utbygging av nye bustader i ferdigregulerte tomter etter ei viss tid, skal kommunen ekspropriere desse tomtene og planlegge utbygginga sjølv.
- Det må opprettast eit kommunalt bustadtilsyn som kontrollerer at bustadsutleigarar etterlever dei avgjerdene som er knytte til drift og utleie av bustad, til dømes brann- og eksplosjonsvernlova.
- Husleigeregulering på utleigebustader må gjeninnførast.

- Det må innførast strenge reguleringar av den private utleigemarknaden i Oslo. Dette for å forhindre bustadspekulasjon og at nye bustader blir kjøpte til utleieføremål. Dette kan til dømes gjerast ved buplikt.
- For å motverke at korttidsleige tek over utleigemarknaden, bør utleige via tredjepartar som Airbnb berre vera lovleg inntil 60 dagar i året.
- Eigedomsskatten på sekundærbustader, bustader ein sjølv ikkje bur i, bør aukast.
- Kommunen skal sikre at bebuarar i leigegardar kan bruke kommunal forkjøpsrett. Kommunen skal hjelpe dei under heile prosessen dersom leigebuarane treng det.

Kommunale bustader

Oslo kommune har gjennom fleire tiår og under skiftande byråd vore landets største bustadhai. Gjennom Boligbygg Oslo KF har kommunen utbytt dei fattigaste i byen ved å krevja inn tilnærma marknadsleige for bustadene sine. Samstundes har dei kommunale bustadene fått stå og forfalle, slik at vedlikehaldsetterslepet er på fleire milliardar kroner.

Raudt Oslo kan ikkje godta ein politikk som gjer dei vanskelegstilte i byen til mjølkeku for kommunekassa. Husleiga i dei kommunale gardane må komma dei som bur der til gode. Kommunen må også sikre bebuarane føreseielege leigeforhold, det er viktig for å halde oppe tilknytninga til lokalmiljøet.

- Kommunen skal skaffe bustad til dei som ikkje kan sørge for dette sjølv. Bustadlause skal skaffast føremålstenleg bustad innan ein månad.
- Det må byggast fleire kommunale utleigebustader for vanskelegstilte.
- Alle uføre og bebuarar over 60 år må få tidsubestemt kontrakt. Andre bebuarar må få minimum tiårige tidfesta leigeavtaler.
- Systemet med «gjengs leige» (marknadsleige) i kommunale bustader må avviklast. Husleigene må ned.
- Vedlikehaldsetterslepet i kommunale bustader må dekkast av kommunekassa.
- Buoppfølginga i bydelane og tiltak for bumiljøet må styrkast.

- Raudt vil ha ei vaktmeisterordning for kommunale bustader på lik line med dei kommunale vaktmeistrane på skulane i Oslo. Dette skal organiserast i samarbeid med bebuarane og nærmiljøet.
- Forvaltninga av kommunale bustader må leggast til ein bustadetat. Bustadene skal ikkje forvaltast av eit kommunalt føretak (KF) som har overskot som føremål.
- Organisasjonane til leigebuarane skal vera representerte i styret for forvaltninga av kommunale bustader.

Ikkje-kommersielle bustader

I København finst det ålmennyttige bustader for kjøp og sal utan profitt, men i Oslo er folk prisgjevne marknaden. Oslo treng ikkje-kommersielle bustader.

- Husbanken må få auka rammer til å finansiere bygging av ikkje-kommersielle bustader.
- Ikkje-kommersielle bustadbyggelag må ha gjenkjøpsplikt, slik at alle fritt kan selja tilbake når dei måtte ønske. Gjenkjøpsprisen skal vera kjøpspris pluss prisregulering (justert etter konsumprisindeksen) for den perioden ein har eigd bustaden.
- Stiftingar og andre ikkje-kommersielle utbyggarar som bygger ikkje-kommersielle bustader, bør tilbydast tomter til ein rimelegare pris enn det dei normalt må betale i marknaden.

Buformer og standardar

Oslo har for få og for dyre bustader. Dette fører også til at nybygg ofte har feil bustader. Dei som har dårleg råd, må ta til takke med små og dårlege leilegheiter og tronge, skuggefulle uteareal. Samstundes blir det bygd mange urimeleg store, plasskrevjande og kostbare bustader.

Dei fleste bustadene i Oslo er dessutan bygde for folk som bur åleine eller i ein liten familie, men det er behov for eit meir variert tilbod. Det må leggast til rette for alternative buformer, som til dømes kollektiv.

- Kommunen må kunna pålegge vedlikehald og rehabilitering av byggar og tomter som ikkje blir haldne ved like. Om dette ikkje blir følgt opp, skal kommunen vurdere å ekspropriere.
- Universell utforming skal vera standarden ved nybygg og rehabilitering.

- Bustadblokker skal normalt ikkje vera over seks etasjar. Enkelte høghus kan tillatast dersom dei har ein sentral posisjon i bustadområdet (til dømes servicetenester) og friareal rundt som kompenserer for den ekstra høgda.
- Gardsrom og avstand mellom blokker må vera store nok til at alle leilegheiter får ettermiddagssol. Balkongar og takterrassar skal ikkje reknast som uteareal i reguleringsamanheng.
- Det må planleggast for langt større grøntområde i nye bustadprosjekt. Parkar og offentlege grøntareal skal ikkje brukast som erstatning for uteareala til bustader.
- Kvalitetane ved eksisterande drabantbyar i Oslo aust må bevarast. Grønt- og friareal i desse områda må vernast og skal ikkje vike for nye bustadprosjekt.
- Det skal ikkje byggast fleire einebustader i Oslo. Det skal ikkje byggast bustader på meir enn 150 kvadratmeter utan at desse har klausul om talet på bebuarar (kollektiv, storfamiliar).
- Det skal ikkje tillatast eittromsleilegheiter ved nybygging eller rehabiliteringar.
- Det må stillast krav om at leilegheiter skal vera gjennomgåande for å sleppe inn lys og luft.
- Det skal ikkje byggast bustader i område med helseskadeleg støy og luftforureining.
- Utnyttingsgrada i område som ligg langs strandlina, må senkast monaleg. Verna vassdrag skal bevarast som landskapsvernområde.
- Den offentlege bygningskontrollen må rettast opp igjen og styrkast. Det har vist seg gong på gong at eigenkontrollen til byggherrane og entreprenørane ikkje held mål.

5. Byutvikling

Kven er byen til for?

Utviklinga av Oslo by er blitt overlaten til private aktørar som set sine egne profittbehov føre behova til oss som bur her. Innbyggjarane i byen har inga reell makt i prosessar som blir styrte av økonomisk

mektige aktørar. Utbyggerar og utviklarar som aldri har blitt folkevalde, men som likevel får avgjera korleis byen vår skal sjå ut, og korleis byrommet skal nyttast. Dette er eit demokratisk problem.

Når byutvikling blir overlaten til marknaden og private aktørar, betyr det òg at store grupper av befolkninga blir fortregnde frå område som blir rekna som «attraktive». Me ser det mellom anna i Bjørvika, der me finn Operaen, det nye hovudbiblioteket og flotte kontorbygg, men som ikkje har plass til ei like mangfaldig samansetting av bebuarar, sjølv om området ligg i kort gangavstand frå tradisjonelle arbeidarstrøk som Grønland og Tøyen. Marknadsstyrt byutvikling fører til at folk og familiar blir pressa ut av nabolaget sitt på grunn av stigande husleiger og bustadprisar.

God byplanlegging bidreg til eit godt liv – på jobb og skule og i fritida. Dette krev samarbeid og fellesskapsløysingar. Raudt er for ei demokratisk, inkluderande og sosial byutvikling. Oslo skal ha plass til alle, og innbyggerane sine behov skal gå føre interessene til spekulantar og den økonomiske eliten.

Demokratisk byplanlegging

Raudt ønsker å ta tilbake den demokratiske retten innbyggerane har til å planlegge eigen by. Bustadbygging og planlegging av Oslo skal ikkje styrast av eignedomsinvestorane sine krav til høge overskot.

- Det må lagast lokalsamfunnsplanar i samarbeid med lokalbefolkninga, lokale interesseorganisasjonar og næringsdrivande.
- I samband med større byggeprosjekt må det takast initiativ til plansmier der utvikling og regulering blir planlagt i fellesskap med alle partar som får merke følgjene av prosjektet. Både bebuarar, lokalt næringsliv og organisasjonar må kunna delta.
- Tidsfrist for nabovarsling må forlengast til fire veker i plan- og byggesaker. Alle naboar som er reelle bebuarar, må varslast, ikkje berre dei juridiske eigarane (som ofte ikkje bur der).
- Når større byområde blir bygde ut, skal planlegging vera i offentleg regi. Kommunen skal òg sjølv delta aktivt som utbygger.

Berekraftig byutvikling

Raudt er for ein politikk som fremmar busetting og sysselsetting i heile landet, og som hindrar massiv sentralisering i hovudstadsregionen. Likevel veks Oslo, også utanfor grensene til kommunen. Dette krev tettare samarbeid om kollektivtransport og lokalisering av bustader, tenester og arbeidsplassar.

- Sentralisering er til hinder for ei berekraftig byutvikling. Oslo kommune må gå inn for å få ned talet på innflyttarar og fremma busetting i distrikta.

- Enkeltprosjekt må sjåast i ein større samanheng. Det må lagast områdeplanar som ser enkelttomter i samanheng, og der det er fleire tomteeigarar, må desse bli pålagde å samarbeide om fellesareal.
- Raudt går mot etablering av nye bilbaserte kjøpesenter. Reguleringsvedtak, trafikkregulering og parkeringsføresegner må brukast for å forhindre etablering av nye senter og utviding av eksisterande bilbaserte kjøpesenter.
- Planar må ha klare og strenge rekkefølgeavgjerder som sikrar at det blir etablert nærmiljøtilbod (skular, barnehagar, nærbutikkar, idrettsanlegg osv.) samstundes som folk flyttar inn.
- Det bør ikkje byggast nye bustadområde eller gjerast vesentlege utvidingar i allereie utbygde område utan at eit effektivt kollektivnett er på plass frå dag éin.
- Byplanlegginga må sikre føremålstenlege areal til industri og næring. Kommunen må òg bygge naudsynt infrastruktur som gjer det mogleg med moderne og berekraftig industriproduksjon.

Det offentlege rommet

Byen blir stadig meir kommersialisert og privatisert, dette vil Raudt motverke. Det er eit stort behov for fleire offentlege møteplassar som eit alternativ til dei kommersielle. Stader der lokalmiljøet finn det naturleg å møtast, knyte kontakt og skape samarbeidsarenaer som fører til gode bumiljø. Dei offentlege romma i Oslo skal vera inkluderande og tilgjengelege arenaer for heile befolkninga i byen, også for utsette og marginaliserte menneske, som heimlause, rusavhengige og fattige tilreisande.

- Det må opprettast fleire offentlege bibliotek, ungdomsklubbar og aktivitetssenter knytte til lokale miljø. Møteplassar bør drivast av bebuarane der det er mogleg.
- Offentlege servicefunksjonar og -tilbod må leggest utanom private kjøpesenter.
- Torg og plassar skal driftast og disponerast av kommunen eller bydelane, ikkje av private driftsselskap.
- Leskur, benkar og offentlege toalett må byggast, rustast opp og haldast ved like i kommunal regi.
- Reklamen i det offentlege rommet må reduserast kraftig i mengd og gjerast avgiftspliktig. Kommunen skal ikkje tillate at det blir sett av heile vegger til reklame.

- Det må opprettast fleire offentlege plakattavler i alle bydelar.

Kor skal me bygge?

Det meste av fortettinga i byen har komme i Oslo aust. Dette går ut over bebuarane i desse områda og motverkar ei balansert byutvikling med ei mangfaldig samansetting av bustader og arbeidsplassar spreidde over heile byen. I tillegg er kapasiteten på dei austlege linene til T-bana sprengd, medan det er til dels god plass i vest.

- Byutvikling på vestkanten må prioriterast framfor vidare fortetting på austkanten. Det skal ikkje fortettast vidare i høgt fortetta område i aust før alle alternativa i vest er brukte opp.
- Dagens småhusplan, som vernar villaeigedommar, er til hinder for utbygging i Oslo vest og må reviderast.
- Talet på bustader som er planlagde i Hovinbyen, må ned. I staden bør det byggast mange nye bustader i vest, nær det eksisterande kollektivnettet, særleg langs T-bana og trikkelinene.
- Botnen av Groruddalen må i hovudsak reserverast for industri, lager, plasskrevjande handel, transport og friområde.
- Raudt går sterkt imot bygging i Marka, markagrensa skal ligge fast. Me går også imot den føreslegne utbygginga av Gjersrud–Stensrud-området, som vil gje mykje auka biltrafikk om ho blir gjennomført. Dette området bør tilbakeførast til å bli landbruks-, natur- og friluftsområde.

6. Klima og miljø

Miljøvennleg og fornybar framtid

Rapportane frå FNs klimapanel teiknar eit dystert bilde av framtida, med høgare temperaturar, mangel på vatn og dyrkbar mark, og tap av biologisk mangfald. Me ser også problem som plastforsøpling i verdshava og nedbygging av verdifull natur. Også Oslo får meir ekstremvêr, og også her er naturen under press. Årsakene til miljøproblema er komplekse, men dei spring alle ut av lang tids overforbruk. Menneska har det siste hundreåret levd i eit kapitalistisk forbrukssystem fråkopta toleevna til jorda, og me bruker meir ressursar enn det jordkloten kan bera fram.

Raudts alternativ er ein sosialisme som ikkje øydelegg livsgrunnlaget for kommande generasjonar. Oslo må til liks med resten av den vestlege verda kutte klimagassutsleppa sine drastisk. Kommunen må òg ta vare på dei lokale naturverdiane og dei grønne lungene i byen. For at me skal klare dette

utan å auke dei sosiale skilnadene i byen, vil Raudt Oslo jobbe for ein politikk som er både grøn og sosial.

Den største kjelda til klimagassutslepp i Oslo er vegtrafikken, som står for over 60 prosent av utsleppa. Vegar og parkeringsplassar legg også beslag på store areal, og bildekk er den største kjelda til mikroplast på avvegar i Noreg. Det er derfor viktig for Raudt å få til ei skikkeleg satsing på kollektivtrafikk i Oslo, samstundes som byen blir endå meir tilgjengeleg for gåande og syklande. Grøn, sosial byutvikling og eit godt kollektivnett – i kombinasjon med restriksjonar på privatbilismen – er avgjerande for å kutte klimagassutslepp.

Kommunale klimatiltak

For å nå målet om maksimum 1,5 graders oppvarming, må tiltak gjerast her og no. CO₂-innhaldet i atmosfæren er ein avgjerande faktor i denne oppvarminga, og me er avhengige av skadeavgrensande tiltak som reduserer CO₂-innhaldet i lufta her og no. Raudt vil jobbe for at Oslo kommune etablerer og driftar skadeavgrensing knytt til lokale utsleppkjelder, i tillegg til å presse andre aktørar for å få til ein ambisiøs klimapolitikk.

Klimaplanen til kommunen skal fungere som eit styringsdokument for anna planarbeid og drift. Oslo kommune må halde fram med å legge fram klimabudsjett og hjelpe bydelane med å laga sine egne klimabudsjett og klimarekneskapar. Positive og negative miljøkonsekvensar av budsjettpostar må synleggjerast meir enn i dag.

- Kommunen skal prioritere naturleg CO₂-lagring i byutviklingsprosjekt. Tilrettelegging for auka CO₂-opptak i jord og planter er tiltak som kan redusere CO₂-innhaldet i lufta samstundes som det påverkar bymiljøet positivt.
- Fagmiljø må inkluderast i prosjekta for å sikre god kvalitet og påverknad på lokalmiljøet.
- Kommunen skal søke varig samarbeid med og råd hos den demokratiske miljørørsla.
- Dei tilsette i kommunen skal så langt det er mogleg nytte videokonferansar framfor lange jobbreiser i verksemdene sine.
- Ved reiser bør retningslinene til kommunen vera at den mest miljøvennlege reisemåten blir dekt, sjølv når dette betyr ein dyrare billett.
- Det skal leggast til rette for, og løyvingar skal aukast til, prosjekt som hjelper befolkninga å redusere klimaavtrykka sine, som miljøvennleg transport og urbant landbruk.

- Kommunen skal gjennomføre karbonfangst og -lagring på Klemetsrud og vurdere teknologien ved liknande prosjekt.
- Det må innførast strenge krav om avgrensing av klimautslepp for alle bedrifter som produserer varene og produkta sine i Oslo.
- Oslo kommune skal jobbe for reduserte utslepp av sot og anna luftforureining frå vedfyring. Vrakpant på gamle vedomnar, tilskot til utskifting av gamle omnar og forbod mot fyring i gamle vedomnar er tiltak som bør greiast ut.
- Alle større skip i Oslo hamn skal påleggast å bruke landstraum. Det skal også jobbast for fleire tiltak som avgrensar miljøbelastninga frå større skip.

Etter kvart som den globale oppvarminga held fram, vil ekstreme vêrmønster forsterkast, og byutviklinga må ta høgde for dette. Dagens system for handtering av overflatevatn har allereie for liten kapasitet, og dette vil forsterkast dei kommande åra. Havnivåstiging, høgare vassføring i elvane og andre konsekvensar av klimaendringane må òg takast omsyn til i vidare byutvikling og utbygging.

- I periodar med store nedbørsmengder blir systemet overfløymt, slik at kloakkvatn blir blanda med overflatevatn og renn direkte ut i fjorden utan reinsing. Oslo kommune må utvikle eit kloakksystem utan risiko for utslepp direkte i fjorden.
- Oslo kommune må etablere samarbeid med lokale interessegrupper, bydelar og lokalbefolkning for å innhente lokalkunnskap om risikoner for klimaendringsekvensar og sørge for effektiv førebygging og vernebuing som sikrar kritiske samfunnsfunksjonar.
- Kommunen må bygge kompetanse hos plan- og byggesakshandsamarar, slik at klima- og klimatilpassingstiltak blir vurderte ved utbyggingssaker.

Klimajobbar – næringsliv for framtida

Raudt jobbar for ein politikk som legg til rette for bedrifter med høg verdiskaping og utan klimautslepp. Når arbeidsplassane blir lagde nær der folk bur, oppnår me berekraftige og klimavennlege bysamfunn der avstandane mellom arbeid og heim er små. Raudt Oslo meiner ein bevisst næringspolitikk er like viktig for å nå dette målet som ein gjennomtenkt bustadpolitikk. Me må legge til rette for ein berekraftig byindustri som skaper arbeidsplassar og verdiar over tid.

- Tilsette og organisasjonane deira må involverast i klimaplanlegging og budsjettering, slik at klimaarbeidet blir forankra hos dei som står for den daglege drifta.

- Den delen av Innovasjon Noreg som handlar om Oslo og borgarane i byen, bør overførast til ein ny etat for innovasjon og næring i Oslo kommune. Denne etaten skal vera eit verkemiddel for å realisere ei verdiskapande, grøn og berekraftig næringsutvikling for innbyggjarane i Oslo, mellom anna gjennom ansvaret for lærlingordninga i Oslo og eit tett samarbeid med NAV-kontora i bydelane.
- Kommunen skal satse meir på høgkompetanseindustribedrifter og kunnskapsintensive, kreative og berekraftige næringar innan område som klima- og teknologiutvikling, medisinsk forskning, farmasi, bioøkonomi, rein energi, helse, reiseliv, kunstig intelligens og smarte byar.
- Kommunen må stø grøn næring i Oslo ved å gå i bresjen for klimatiltak som solcellepanel og solfangarar på eigne bygg og stille krav til utbyggjarar.

Kommunen som politisk aktør

Tilgang på rimeleg elektrisk energi til basisforbruk er eit samfunnsgode som alle innbyggjarane i byen må få del i. Oslo kommune kan, gjennom eigarskapet sitt i Hafslund Energi og Hafslund Nett, ha avgjerande innverknad på dette. Eigarskapet må forvaltast med mål om å gje befolkninga i byen rimeleg energi og gode løysingar for energisparing. Raudt Oslo ønsker at tenesteytinga til kommunen også innan energi skal vera profittfri og brukarstyrt.

Samfunnet må elektrifiserast på ein etisk forsvarleg måte. Norsk rein energi må skattast progressivt, slik at ein normal husstand og grøn industri ikkje blir belasta tungt, men luksusforbruk skal koste.

- Hafslund, som er eigd av Oslo kommune, må selja seg ut av NorthConnect-kabelen. Noreg må ikkje integrerast tettare med EUs kraftmarknad.
- Det må innførast eit toprissystem for straumleveranse til hushalda, med rimeleg straum til basisforbruk og dyr straum til overforbruk.
- Kommunen skal plassere investeringane sine i grønne fond, fornybar teknologi og grønt næringsliv.
- Kommunale driftsmidlar, investeringsmidlar og pensjonsfond skal trekkast ut av bankar, fond og forsikringsordningar som investerer i eller låner ut til kol-, olje- eller gassverksemd.
- Oslo kommune skal jobbe for å få løyve til å skatte bedrifter etter CO₂-belasting. Klimarekninga skal sendast dit ho høyrer heime.

- Det skal finnast energispareplanar for alle bygg kommunen eig, og stillast krav om fornybar oppvarming og låg energibruk i bygningar kommunen leiger og eig.
- Bruken av miljøvennlige varmekjelder må utvidast. Alle kommunale nybygg skal installere solfangarar og/eller solceller.
- Oslo kommune skal etablere forsøksbydelar for energiutveksling og smart styring innanfor byområde og kvartal, etter produksjonsoverskot.
- Kommunen skal stille krav til og legge til rette for utsleppsfrie byggeplassar. Reknestykke for økonomi og miljø for byggeprosjekt skal omfatte heile livssyklusen.

Ressurs- og plastbruk

Oslo kommune må legge til rette for gjenbruk, ombruk og deling i mykje større grad enn i dag, både for enkeltpersonar og for firma. Raudt vil legge til rette for ein ekte delingsøkonomi basert på fellesskap og solidaritet, ikkje privat profitt. Me må aktivt stø reparasjonsverkstader og fremma handverk som bidreg til auka levetid og gjenbruk av viktige forbruksvarer. Raudt vil auke makta forbrukarane har til å skaffe seg utstyr, klede og forbruksvarer som er miljøvennlige, har lengre brukstid og lèt seg lettare reparere.

Kvart år døyrr store mengder sjøpattedyr, fuglar og fiskar av plastsøppel. Samstundes går milliardar av mindre plastbitar ut i jordsmonn og hav, blir etne av dyr og organismar og hamnar i næringskjeda. Raudt jobbar for at me i Oslo skal minske plastbruken, og for å presse fram ein overgang til gjenbruksemballasje og nedbrytelege materiale.

- Oslo kommune må bidra med lokale til «gratisbutikkar» og bytemarknader.
- Det må finnast bytehyller eller bytecontainerar innan rimeleg gangavstand heimanfrå for alle borgarane i byen, til dømes i regi av kommunen eller burettslag.
- Gjenbruksanlegg må finansierast på ein slik måte at det ikkje er naudsynt med stadig meir søppel for å få anlegga til å gå rundt økonomisk.
- Det må satsast på utlån av verktøy og andre gjenstandar som sjeldan er i bruk, i kommunal regi gjennom biblioteka.
- Kommunen bør arrangere brukt- og bytemarknader og «fiksefestar» for elektronikk.

- Det må innførast minst éin kjøttfri dag i veka i alle kommunale kantiner, og dei bør også fremma auka bruk av norske, kortreiste råvarer. Kommunen bør dessutan oppfordre andre til å gjera det same.
- Klimavennleg kosthald og reduksjon av matsvinn må bli del av undervisninga i skular og barnehagar.
- Kommunen bør stimulere befolkninga til å dyrke mat til eigen bruk gjennom informasjonskampanjar og ved å legge til rette dyrkings- og fleirbruksområde på kommunal eigedom.
- Vassforsyninga i Oslo skal ikkje privatiserast. Reinsing og distribusjon av drikkevatt til befolkninga i byen skal vera ei kommunal teneste.
- Alle kommunale einingar, som rådhus, skular og barnehagar, må ha miljøsertifisering som mål.
- Eingongsgrillar må forbydast på kommunal grunn, og det må tilbydast og opplysast om berekraftige alternativ.

Byøkologi

Oslo er ein by i sterk vekst. Delar av byen er svært tett folkesett, og på bakgrunn av prognosar om stor befolkningsvekst blir det lagt press for ytterlegare fortetting særleg på bydelar i aust. Raudt Oslo meiner kommunen må møte desse prognosane med betre regional og lokal planlegging. Veksten må fordelast på fleire byar og tettstader som blir knytte saman med Oslo og kvarandre med eit styrkt og meir effektivt kollektivtilbod.

Også i Oslo må befolkningsveksten spreiaast over fleire område, og det må fortettast rundt kollektivknutepunkt i vest. Byen vår treng fleire og sterkare lokale senter. Vidareutviklinga av Oslo må ta utgangspunkt i byøkologi, der byen og naturen er tett samanvovne.

- Oslo treng fleire byøkologiske pilotprosjekt med ulike typar bustader for å hauste erfaringar frå alternative organiseringar av bymiljøet.
- Oslo kommune må gje føreseielege rammer og støtte til å drive med økologisk oppussing og rehabilitering av bygga i eksisterande byøkologiske pilotprosjekt.
- Tiltak for gjenbruk av materiale ved utbygging, oppussing og riving av bygg må påbydast.
- Det må stillast strenge krav til miljøstandarden ved nybygg og større rehabiliteringar. Nybygg skal vera «plusshus», det vil seia bygg som produserer meir energi enn dei bruker, og blir bygde med miljøvennlege og berekraftige materialar som massivtre.

- Krava til handtering av avløpsvatn ved nybygging og større rehabiliteringar må vera strenge. Det bør mellom anna leggjast til rette for kjeldeseparering som skil gråvatn frå svartvatn, slik at gråvatnet til dømes kan gjenbrukast lokalt.
- Løyvingar til støyskjerming må aukast, også ved større byggeprosjekt.

Oslofjorden og elvane

Oslofjorden med øyane er eit unikt rekreasjonsområde for befolkninga i byen. Samstundes er fjordsystem svært sårbare kystmiljø som blir påverka kraftig av menneskeleg aktivitet. Befolkningsveksten i dei urbane områda rundt Indre Oslofjord har ført til aukande utslepp og påverknad, og ei endring i økosystema på havbotnen. Utslepp i og forureining av Oslo-elvane skader økosystemet både i elvane og i fjorden der dei renn ut.

- Verneplanen for Oslofjorden må stillast ferdig snarast. Med planen må det følgje auka løyvingar til kartlegging og forskning på fjordbotnen.
- Det må innførast strenge utsleppskrav og overvaking av utslepp ved kloakkanlegga i kommunen. Det bør utviklast eit overvassystem som ikkje er knytt til kloakksystemet, slik at kloakk som ikkje er handsama, ikkje kan renne direkte ut i fjorden
- Alnaelva må få ein tiltaksplan for kartlegging av risikokjelder og førebygging av utslepp og forureining til elva. Dette må skje i samarbeid med lokale miljø- og interessegrupper og fagmiljø med miljøkompetanse.
- Dei verna vassdraga må bevarast som landskapsvernområde. Elvar og bekker som er lagde i røyr, må i størst mogleg grad opnast.
- Det må innførast byggeforbod innan 20 meter frå elvebreiddene og etablerast gangveggar med sikt til elvane.
- Det må etablerast betre avfallshandtering i kystnære område, på øyane og langs elvebreiddene. Plastavfall og liknande må i mindre grad hamne i havet. Dette er spesielt viktig om våren og sommaren.

Naturvern og biologisk mangfald

Oslomarka er både viktig for naturmangfaldet og unik som natur- og rekreasjonsområde for befolkninga i byen. Her må natur- og kulturvern prioriterast over andre omsyn. Markagrensa må haldast i hevd, og randsona mellom busetnaden og Marka må ikkje holast ut med idrettsanlegg eller bustadutbygging.

Oslo er den kommunen i landet som har flest registrerte raudlista arter. Derfor er det svært viktig at me tek omsyn til tolegrensene til naturen, og tek vare på dyra og plantene som lever her. Oslo kommune må ta ansvar for velferda til både ville og tamme dyr.

- Oslo kommune skal jobbe for nasjonalparker i Nordmarka og Østmarka.
- Kommunen må stø etablering av freda urskogsområde.
- Område der raudlista dyre- eller plantearter held til eller veks, må vernast. Ulven i Oslomarka må vernast.
- Verneområdet på Røverkollen må utvidast.
- Østensjøvannet og områda rundt må bevarast.
- Ved nyplanting må ein unngå allergifremmande og svartelista tre og buskar. Kommunen skal sikre gode forhold for pollinerande insekt. Stadeigne arter skal prioriterast.
- Kommunen bør setta ut humlekasser og dele ut gratis frø til planter som er særleg attraktive for pollinerande insekt.
- Oslo kommune må stø og legge til rette for organisasjonar som hjelper dyr i naud.

Grøntområde

Parker, friområde og skog må bevarast, og utvidast slik at me får fleire samanhengande grøntområde og trafikksikker framkomst til gode friområde. Byutviklingsprosjekt må inkludere romslege parkområde, ikkje berre grønne pyntestriper.

- Det bør opprettast fleire parsellhagar i Oslo. Dagens kolonihagar må bevarast og gjevast langsiktige kontraktar.
- Jordvern må stå i fyrste rekke ved vurdering av utbygging og bruksendringar.
- Kvalitetane ved eksisterande drabantbyar i Oslo aust må bevarast. Grønt- og friområde i desse områda må vernast og skal ikkje vike for nye bustadprosjekt.
- Romslege parkområde må inkluderast i alle byutviklingsprosjekt. Offentlege grøntareal og parkar skal ikkje brukast som uteareal-alibi i slike prosjekt.

- Vedlikeholdet av parkane og grøntområda i Oslo skal gjerast av kommunalt tilsette.
- Parkar som blir brukte av fleire enn berre innbyggerane i bydelen, og som ligg i gangavstand frå sentrum, må likestillast med parkane i sentrum. Kommunen må setta av like mykje pengar til å forvalte desse parkane som sentrumparkane.

7. Samferdsel

På skjener mot miljøbyen

Oslo treng framtidretta løysingar som tek omsyn til fellesskapet. Me må velja kollektivtrafikk framfor privatbilisme, gåande framfor motorveg og syklande framfor parkeringsplassar. Der omsynet til mjuke trafikantar kjem i konflikt med privatbilar, må gåande og syklistar alltid prioriterast.

Fotgjengarar

Den vanlegaste transportforma for innbyggerane i Oslo er føtene, anten det er til butikken, til jobben eller mellom andre transportmiddel, men i altfor stor grad må fotgjengarane nøye seg med dårlege løysingar som inneber omvegar, gjerne via utrivelege bruer og undergangar. Byen må vera tilgjengeleg for alle, også folk med rørslehemmingar.

- Gangvegar skal i størst mogleg grad ha trivselsfremmande utforming, skjerming mot biltrafikk, utplanta vekstar som blir haldne ved like, og god lyssetting.
- Gangvegar og fortau skal ryddast for snø og strøast heile vinteren, og universell utforming må haldast ved lag sjølv om det snør. Eldre og funksjonshemma har rett til å komma seg ut også om vinteren.
- Ved naturlege knutepunkt må det settast opp kart som gjev informasjon om gangvegar, målpunkt og kollektivhaldeplassar i nærleiken. Skilting og informasjon er svært viktig for å få fleire til å gå.
- Barneskular skal alltid ha trygg framkomst for gåande.
- I villastrøk bør gateparkering reduserast og fortau byggast der dette manglar.

Sykling

Oslo er ein by som i for lita grad er planlagd for syklistar, og i mange tilfelle har planlegginga vorte prega av motstridande interesser mellom syklistar og bilistar. Raudt Oslo vil alltid jobbe for å betre forholda for syklistar i Oslo.

- Det skal alltid leggjast til rette for syklistar ved bygging eller ombygging av vegar. Der omsynet til sykkel kjem i konflikt med privatbilar, skal sykkel prioriterast.
- Sykkelvegar skal haldast frie for parkerte bilar og andre hindringar. Vedlikehald av sykkelvegane må prioriterast. Sykkelvegar og -felt må brøytast om vinteren.
- Kollektivknutepunkt må leggjast til rette med eit nett av gang- og sykkelvegar og sykkelhotell, eventuelt større innfartsparkeringar der dette er mest føremålstenleg.
- Planlagde sykkeltrasear må stillast ferdige snarast. I tillegg må det planleggast og byggast eit langt meir finmaska sykkelnettverk som gjev kort veg til næraste trygge og effektive rute.
- Standarden på dei eksisterande sykkeltraseane må hevast for å fjerne trafikkfeller, flaskehalsar og hindringar.
- Tilrettelegging for sykkel og vintervedlikehald i Oslo sør, bydelane Nordstrand og Søndre Nordstrand, må prioriterast høgare.
- Sikker sykkelparkering og fleire bysyklar er viktig for at fleire skal ta i bruk sykkel til og frå jobb og på reiser rundt i byen.
- Fleire stader innanfor Ring 2 bør sikre parkeringsplassar for sykkel erstatte parkeringsplassar for bil. Det må byggast sikker sykkelparkering ved haldeplassar for T-bane, trikk og buss.
- Det må krevjast sykkelparkeringsplassar ved alle nærings- og kulturbygg. Butikkar over eit visst areal (1000 kvadratmeter) må påleggast å laga parkeringsplassar for sykkel.
- Oslo kommune må overta bysykkelordninga, utvide sykkelparken og etablere stativ ut til Ring 3 og til Oslo sør, bydel Østern og Groruddalen.

Kollektivtrafikk

Trass i eit nytt politisk fleirtal i 2015 har billettprisane på kollektivtransporten halde fram med å auke. Dette går fyrst og fremst ut over barnefamiljar og dei lågtlønnte i byen som stadig må betala meir for mobilitet. Kollektivtilbodet i Oslo lid framleis av privatiseringsiveren til det tidlegare byrådet, som

delte opp ulike delar av kollektivtransporten i ulike selskap. Dette er byråkratisk og lite effektivt. Raudt vil samle selskapa som er eigde av Oslo kommune og knytte til kollektivtransporten, i éin felles organisasjon med kollektivtransport som einaste arbeidsområde.

Raudt jobbar for at kollektivtransport i Oslo skal vera gratis å bruke for alle, finansiert av fellesskapet. Me støttar derfor alle reduksjonar av passasjerbetaling på buss, trikk, T-bane og tog.

- Sone 1 må utvidast slik at det blir innført vanleg lokaltakst for reiser til og frå Oslo/Akershus.
- Studentrabatt på kollektivtrafikk skal ikkje ha noka øvre aldersgrense.
- Alle som lever på økonomisk sosialhjelp, skal ha rett til honnørrabatt på kollektivtrafikken.
- All kollektivtransport og alle haldeplassar i Oslo skal vera universelt utforma. Også menneske med orienterings- eller rørslehemningar skal kunna nytte Oslos kollektivtilbod.

Trikk, tog og T-bane – kollektivtransport på skjener – er effektivt og miljøvennleg. Kapasiteten på eksisterande skjenegåande kollektivtransport i Oslo er sprengd, spesielt austover. Buss og båt er gode og fleksible alternativ. Nye bussar og båtar som blir kjøpte inn, må alltid vera det mest miljøvennlege alternativet som er å få.

- Talet på kollektivfelt i Oslo må aukast. Der det manglar kollektivfelt på dei store innfartsvegane, og dessutan på Ring 3, må eitt av dei eksisterande køyrefelta gjerast om til kollektivfelt.
- Kollektivtrafikken må gjevast prioritet i kryss og på stader der han lid under forseinkingar.
- Diesel må bytast ut med elektrisitet, biogass og eventuelt hydrogen innan buss- og ferjedrift.
- Avgangsfrekvensen må opp på alle lokaltogliner.

Tilrettelagd transport (TT) er ei transportteneste for folk som ikkje kan bruke det vanlege kollektivtilbodet, og blir vanlegvis utført med drosje. TT-tilbodet må utviklast vidare i nært samarbeid med brukarane og brukarorganisasjonane. Transporttenesta til funksjonshemma som ikkje kan bruke vanleg kollektivtransport, eignar seg ikkje for anbod.

- Tilrettelagd transport kjem i staden for vanleg kollektivtransport, og administrasjonen av tilbodet bør derfor samlast organisatorisk med kollektivtilbodet.

- Eigendel på TT-reiser skal ikkje vera høgare enn billettprisen på vanleg kollektivtransport. Taket på kor mange TT-reiser ein kan få, må fjernast. Raudt ønsker å innføre månadskort for TT-tilbodet.
- Det må lagast ordningar som gjer at brukarar av TT kan bruke denne dør til dør, også innanfor området med «bilfritt sentrum».
- Det må bli slutt på anbod og samkøying i pasientreiseordninga.

Bil og bompengar

Bilen tek framleis for stor plass i Oslo, og dei store vegprosjekta kostar skattebetalarane for mykje. Raudt jobbar for at det å reise kollektivt skal vera eit godt alternativ til å køyre privatbil. Raudt er mot den nye planlagde motorvegen E18 til Bærum. Me går mot prosjekt som gjev auka kapasitet på vegnettet, og ønsker i staden tiltak som reduserer bilbruken.

Raudt meiner at veg- og kollektivutbygging i hovudsak skal finansierast over skattesetelen, ikkje med bompengar. Me kan vurdere å stø bruken av vegprising eller rushtidsavgifter som tiltak for å flytte persontransport frå bil til kollektivtrafikk. Raudt Oslo vil likevel stø slike tiltak berre dersom det samstundes blir gjeve eit betre og langt billigare kollektivtilbod. Prisreduksjonen må gjelde både for enkeltbillettar og for periodekort.

Det må også etablerast eit sosialt utjamningselement i bomavgifta knytt til inntekt, slik at låginntektsgrupper blir belasta økonomisk i mindre grad enn høginntektsgrupper.

Oslo sentrum må bli heilt personbilfritt, i fyrste omgang innanfor Ring 1. Gatenettet her bør vera reservert for mjuke trafikantar, kollektivtrafikk og annan nyttetraffic (som varelevering, utrykking og handverkarar). Folk med funksjonshemmingar må ha høve til å køyre og parkere innanfor Ring 1.

- Ved utbygging av lok og tunnelar må ein gjennomføre tiltak for å avgrense luftforureining. Piggdekkavgift og miljøfartsgrenser må haldast ved lag, og innføring av lågutsleppssoner for tunge eller lette køyretøy må vurderast for å avgrense luftforureining.
- Drift av kommunale vegar (snømoking, reinhald, støvbinding osv.) skal gjerast av det offentlege.
- Parkeringsplassar for bil tek opp verdifull plass i det offentlege rommet. Plass er i Oslo ein avgrensa ressurs som fyrst og fremst må komma fellesskapet til gode.
- Det bør byggast eigne parkeringsplassar for bilkollektiv i alle delar av byen, særleg ved trafikknutepunkta.
- Systemet med innfartsparkering ved kollektivknutepunkt i utkanten av byen må vidareutviklast.

- Oslo kommune må opprette langt fleire HC-parkeringsplassar, særleg i sentrum. Kommunen må samarbeide med brukarorganisasjonane om kor mange HC-plasser det skal vere, og kor dei skal plasserast.

Elbil er ei delløysing på klimakrisa. Men også produksjon av elbilar krev mykje energi, dei tek stor plass i bybildet og bidreg til svevestøv og mikroplast som hamnar i havet. Biltrafikken skaper òg barrierar mellom busetnadene på kvar side av vegar med mykje trafikk.

- Parkeringsplassar for elbilar må bli avgiftspliktige, med redusert takst samanlikna med fossile køyretøy, og elbilar må betala for lading.
- Det bør innførast gode og effektive støtteordningar for etablering av ladestasjonar for el- og hydrogenbilar, og ei rettleiingsteneste bør opprettast, særleg for burettslag.
- Elbilar skal ikkje lenger ha rett til å køyre i kollektivfelt eller sambruksfelt på andre vilkår enn det som gjeld for andre bilar. Den store mengda elbilar er etter kvart til hinder for kollektivtrafikken.
- Tilgang til parkeringsplass på arbeidsplassen skal skattleggast på same måte som jobbtelefon og liknande.

Nyttetraffic

Mindre privatbilisme vil gje betre framkomst for godstransport og annan nyttetraffic. Prioritet til nyttetraffic vil gje større effektivitet og betre framkomst for politi, brannbilar og ambulanse, noko som vil gje oss ein tryggare kvardag.

Varelevering til Oslo må organiserast slik at transportvegen blir kortast mogleg, det vil gje mindre utslepp. Det er også viktig å få så mykje som mogleg av varetransporten bort frå vegane og over på skjener og skip.

- Det må leggast opp til eit eige tungtransportnett og forbod mot slik køyring mellom kl. 22 og 6 i bustadområde.
- Arbeidet med Fossum-diagonalen må settast i gang snarast.
- Det må opprettast fleire parkeringsplassar for nyttetraffic innanfor Ring 1.
- Det trengst eigne parkeringsanlegg for langtransporten, mellom anna på Alnabru, for å unngå trailerparkering i bumiljø eller på parkeringsplassane ved markagrensa. Kommunen må skaffe tomt til trailerparkering, slik at langtransportsjåførane får akseptable forhold.

- Alnabru-terminalen må utviklast slik at han saman med hamna blir eit plasseffektivt, berekraftig og framtidsretta logistiksenter. Det må byggast av- og påkøyringsramper på Alnabru og direkte tunnel mellom E6 og terminalområdet.
- Det må byggast lok over E6 ved Furuset.
- Hamna må gjevast tilstrekkelege areal og ressursar til å drive moderne hamnedrift. Oslo hamn er ein hjørnestein i næringslivet i Oslo og bidreg til å redusere miljøskadeleg transport på veg.
- Cruisetrafikken stenger delar av hamna for ålmenta, dessutan er pengegevinsten låg og miljøproblemet stort. Raudt vil jobbe for at cruisetrafikken til Oslo skal ta slutt.

8. Barnehage og skule

Gratis for alle, med nok vaksne

Skulane og barnehagane i Oslo må ha nok lærarar, fagarbeidarar og andre tilsette til å planlegge, følgje opp og legge til rette for alle barn og elevar. I barnehagane må det heile tida vera nok tilsette til å gje alle barna tryggleik og oppfølging, og nok pedagogar til å sikre gode og utviklande barnehageår med vekt på lek og utfolding.

I skulane må talet på elevar per klasse ned, lærarane skal kunna sjå og kjenne kvar enkelt elev godt. Dette gjev grunnlag for god opplæring, trygge skulemiljø utan mobbing, og fridom for den enkelte eleven til å utvikle seg.

Foreldrebetaling og eigendelar forsterkar skilja mellom barn frå rike og fattige familiar. Derfor jobbar Raudt for at barnehage, skule og aktivitetsskule skal vera gratis og utan ekstra innbetalingar som matpengar og liknande, slik at alle kan delta på lik line. Skulen og aktivitetsskulen bør samla sett ha eit godt tilbod om servering av sunn og næringsrik mat, i tråd med tilrådingar frå Helsedirektoratet.

Barnehage

Barnehagen skal vera ein stad for omsorg, lek og læring. Utvikling av god sjølvkjensle, sosial kompetanse, kreativitet og tileigning av språk er det viktigaste i barnehagen. Barn er nysgjerrige og lærer lett, men det må skje på barna og leiken sine premisser. Obligatorisk kartlegging og snevre læringsmål går ut over tida dei tilsette har med barna og moglegheita barna har til å utvikle seg i sitt eige tempo. God bemanning og tilsette med god fagleg kompetanse gjev gode barnehagar.

Barnehagane må ha god nok kapasitet til å kunna ta inn barn gjennom året. Dette gjeld spesielt dei yngste barna.

- Alle barn skal ha rett til gratis heildagsplass i barnehage. I fyrste omgang må alle fire- og femåringar tilbydast gratis kjernetid (20 timar per veke). Ordninga må etter kvart utvidast til å gjelde alle barn under skulealder.
- Alle skal ha rett til barnehageplass i eigen bydel. Barn skal få gå i barnehage nær der dei bur. Raudt vil jobbe for inntaksområde for barnehagane tilsvarande som for grunnskulen.
- Bygging og drift av barnehagar er eit offentleg ansvar. Det må byggast fleire kommunale barnehagar, og barnehagar i kommunale barnehagebygg skal driftast av kommunen.
- Private kommersielle barnehagar skal takast over av kommunen. Fram til då må kommunen krevja tariffavtale i private barnehagar.
- Det skal stillast krav til private barnehagar som får offentleg tilskot, om å ha minst like gode løns-, pensjons- og arbeidsvilkår som i dei kommunale barnehagane.
- Ny nasjonal bemanningsnorm for barnehagar skal overhaldast og gjelde i heile opningstida for både kommunale og private barnehagar i Oslo. Det må gjennomførast jamlege og systematiske tilsyn for å sikre at bemanningsnorma blir oppfylt.
- § 14 a i barnehagelova – som avgrensar moglegheita for å ta ut overskot – skal følgjast og praktiserast strengt.
- Vikar skal settast inn frå fyrste dag ein tilsett har fråvær. Det skal vera ekstra bemanning der det er barn med ekstra behov for tett oppfølging.
- Pedagognorma for barnehagane må oppfyllast, og kommunen skal ikkje søke dispensasjon frå norma. Pedagogiske leiarar skal vera knytte til ei enkelt avdeling eller ein base. Det skal vera minst éi styrarstilling per tre avdelingar.
- Dei tilsette skal ha tid til å sjå og følgje opp kvart barn og behova deira. Tiltak som bidreg til innføring av konkrete læringsmål og kartlegging av alle barn, må skrinleggast.
- Barnehagemedarbeidarar skal få tilbod om kompetanseheving, slik at dei kan ta fagbrev eller utdanne seg vidare til barnehagelærarar, om dei ønsker det.

- Det må tilsettast kokk/kjøkkenpersonell i tilknytning til barnehagane, slik at barna blir sikra sunn mat i barnehagane.
- Den anbefalte statlege arealnorma skal følgjast ved at Oslo kommune vedtek retningsliner for areal ute og inne. Desse skal gjelde både for tradisjonelle avdelingsbarnehagar og for basebarnehagar.
- Små barnehagar må bevarast, og store barnehagar må byggast på ein slik måte at det blir sikra små einingar. Barn og vaksne har det betre om dei er trygge, det blir sikra best i små faste einingar.
- Oslo kommune må kartlegge behovet for barnetilsyn om natta for foreldre som jobbar natt og kveld, og som ikkje har andre tilsynsalternativ.
- Barnehagane er ein av dei viktigaste inkluderingsarenaene våre der leik og læring går hand i hand. Leik er barna sin eigen uttryksmåte. I leiken erfarer, opplever og tileignar barna seg relasjonar, språk, kreativitet, felles referansar og både kunnskap og kjennskap til verda rundt barna. Å bli forstått og å forstå andre, både på fyrstespråket sitt og på norsk, er naudsynt for barna sin veg vidare.
- Det må sikrast eit fullverdig tilbod til barn med spesielle behov og rett til opplæring etter opplæringslova. Bydelane må få øyremerkte midlar både til å styrke fagsentera og for å betala for vedtak etter opplæringslova.
- Det blir innført gratis byomfattande tolketeneste. Skriftleg informasjon til føresette skal ved behov vera tilgjengeleg på morsmålet til dei føresette.

Grunnskule

Ein god, offentleg skule skal gje alle barn og unge rett til tilpassa og likeverdig opplæring. Raudt vil ha ein offentleg skule som rommar ulike pedagogiske retningar, og som opnar for større variasjon (forsøksverksemd) enn det skulen gjer i dag.

Det må mellom anna jobbast med å utvikle vurderingsformer som er betre enn dagens karaktersystem. Alle forsøk med alternative vurderingsformer må følgjast av ressursar som gjev lærarane tid til utprøving og evaluering. Raudt vil ha forsøk med karakterfri vurdering i ungdomsskulen.

- Grunnskulen skal vera leksefri. Opplæringa skal gå føre på skulen.

- Raudt ønsker forsøk med tolærarsystem. Dette kan gjennomførast i enkelte fag eller for heile klasser. Forsøka må følgjast av forskning som viser effekt på læringsmiljø og arbeidsmiljø for både elevar og lærarar.
- I fyrste klasse skal det vera to lærarar i alle timar der det er 18 eller fleire elevar.
- Individuell rett til spesialundervisning i nærskulen må forsvarast. Skulane må få øyremerkte ressursar til å følgje opp alle vedtak om spesialundervisning, og dette må utførast av spesialpedagogar.
- Fagarbeidarar, helsepersonell, og andre yrkesgrupper må ha ein naturleg plass som ein del av støttesystemet for elevane.
- Det skal gjevast tilbod om kompetanseheving til skuleassistentar, slik at dei kan ta fagbrev om dei ønsker det.
- Det skal innførast delingstimar i praktisk-estetiske fag på alle trinn i grunnskulen. Innføringa skal byrja på ungdomstrinnet.
- Ungdomsskuleelevar må få tilbod om å ta praktiske og yrkesretta fag på vidaregåande, på same måte som dei i dag kan ta teoretiske fag på vidaregåande.
- Alle elevar med behov for det skal få morsmålsopplæring og/eller tospråkleg fagstøtte, jf. paragraf 2-8 i opplæringslova. Nykomne elevar skal få vera i mottaksklasser til dei meistarar norsk godt nok til å gå i ordinære klasser.
- Morsmålsopplæring skal gjeninnførast som eit tilbod til fleirspråklege elevar. Det språklege mangfaldet i Oslo-skulen er ein styrke for både samfunnet som heilskap og den enkelte eleven. God språkopplæring tidleg vil sikre god språkkompetanse gjennom livet.
- Elevar og tilsette i Oslo-skulen må få styrkt kompetans i å handtere mobbing, netthets, rasisme, trugslar og krenkingar.
- Det må leggast til rette for og løyvast midlar til at Oslo-skulen har tid og ressursar til å setta antirasisme og hatytringar på timeplanen.
- Oslo-skulen skal sørge for at elevane tidleg får obligatorisk opplæring av fagfolk i grensesetting og seksualundervisning.
- Alle barn må sikrast symjeundervisning som gjer dei symjedyktige og trygge i vatn. Elevar som ikkje er symjedyktige innan utgangen av 4. trinn, skal få tilbod om gratis symjeopplæring utanom skuletida.

- Det skal vera livssynsnøytral undervisning i alle fag, fri for forkynning. Skulegudstenester skal vera eit reelt frivillig tilbod og ligge utanom ordinær skuletid. Avslutningar i regi av skulen skal vera inkluderande og tilgjengelege for alle elevar, på nøytral grunn.
- Rådgevingstilbodet i ungdomsskulen må styrkast, slik at elevane betre kan velja ei utdanning som er riktig for dei.
- Alle elevar i grunnskulen må få gratis skulelunsj, laga av kokk og kjøkkenpersonell.

Me må stoppe prøvepresset på elevane og gje lærarane tid til å drive med opplæring, ikkje «drilling» før testar. Det er i dag meir enn 25 prøver og kartleggingar i Oslo-skulen frå 1. til 10. trinn. Resultata av nokre av desse blir i stor grad brukte til å rangere skulane.

Dei standardiserte prøvene, som bygger opp under nyliberale målingssystem av typen PISA og TIMSS, bidreg ikkje til kvalitetsheving i skulen. Prøvene fokuserer på ein liten del av oppgåvene til skulen og bidreg til at undervisninga blir vriden mot reproduksjon av kunnskap på kostnad av forståing og kunnskapsutvikling. Dette er ikkje til fordel for elevane.

- Prøvene må avskaffast.
- Lærarane må sjølve kunna velja dei kartleggingsverktøya dei meiner passar for elevane. Ingen prøveresultat skal gjerast offentlege.

Raudt vil ha slutt på at «pengane følgjer eleven», altså stykkprisfinansiering, i Oslo-skulen. Skulane må få tildelt pengar etter kor mange klasser dei har, ikkje etter talet på elevar. I tillegg må skulane få dekt reelle lønsutgifter og få øyremerkte midlar til å dekke utgifter til spesialundervisning. Det må lagast eit varslingsystem som gjer det mogleg for lærarar og føresette å melde raskt frå når elevar ikkje får det tilbodet dei har krav på etter lover og forskrifter.

- Det skal vera maks 20 elevar per klasse i grunnskulen.
- Skulebygg bør vera baserte på ein modell med eit fast klasserom til kvar elevgruppe, og dessutan spesialrom til praktisk-estetiske fag.
- Raudt ønsker at det skal byggast skular for eit samla elevtal på maksimalt 400, slik at elevar og personale ved skulane opplever tryggleik og tilhøyrse til skulen sin.
- Prosjekt med offentleg/privat samarbeid (OPS) for skulebygg må avvisast. Skulebygg skal tilbake til full offentleg styring. Nyetableringar av privatskular må avvisast.

- Det må løyvast nok pengar til kontinuerleg vedlikehald, opprusting og modernisering av skulane, og det må bli i arbeidet med å bygge nye skular.

Aktivitetsskulen

Barn som går i 1.–4. klasse, har rett til å vera på aktivitetsskulen. I dag avgjer prisen kven som kan delta. Aktivitetsskulen (AKS) må bli tilgjengeleg for alle, uavhengig av økonomi. Det viktigaste med aktivitetsskulen skal vera det sosiale og læring av språk gjennom leik, måltid og aktivitetar.

- Aktivitetsskulen må bli gratis for alle barn i småskulen over heile byen. I 2019 er AKS gratis berre for fyrsteklassingar og barn i utvalde bydelar i 2.–4. klasse.
- Det skal vera maks 10 barn per tilsett i aktivitetsskulen. Barnegruppene i aktivitetsskulen skal vera på maksimum tjue barn per fagtilsett.
- Areal- og bemanningsnormer skal sikre barna gode og trygge forhold.
- Det må etablerast gratis etterskuletidsordning for alle barn og unge med funksjonsnedsetting.
- Det skal gjevast tilbod om kompetanseheving til dei tilsette i aktivitetsskulen, slik at dei kan ta fagbrev dersom dei ønsker det.
- Den pedagogiske bemanninga og prosentdelen av barne- og ungdomsarbeidarar i aktivitetsskulen må aukast.
- Det må tilsettast kokk/kjøkkenpersonell i tilknytning til aktivitetsskulen, slik at barna blir sikra sunn og næringsrik mat i aktivitetsskulen.
- Kulturskulen eller kulturskuleaktivitetar bør inn i AKS-tida og vera gratis for dei som ønsker å delta.

Vidaregåande skule

Den vidaregåande opplæringa skal bidra til den personlege og sosiale utviklinga til elevane og førebu dei på å bli aktive samfunnsborgarar. Utvikling av kritisk tenking må stå sentralt. Elevane må få delta i planlegging av både opplæringa og vurderinga. Alle elevar skal få kjennskap til historia til fagrørsla og korleis samarbeidet mellom partane i arbeidslivet fungerer.

Skulegangen skal gje elevane kunnskapar og evner som gjer dei i stand til å gå ut i yrkeslivet eller halde fram med vidare studiar. Elevar med behov for tilrettelegging og spesialundervisning skal få dette med utgangspunkt i eigne behov og ikkje bli avgrensa av skuleøkonomien.

Stykkprisfinansieringa av den vidaregåande skulen må endrast til ei rammefinansiering. Skulane må få tildelt midlar etter talet på klasser og behov for utstyr på dei ulike studieretningane. Skulane må få dekt reelle lønsutgifter og få øyremerkte midlar til å dekke utgifter til spesialundervisning.

- Det skal vera maks 12 elevar per klasse på yrkesfaglege studieretningar og maks 24 elevar per klasse på studiespesialiserande.
- Det må finnast nok lærlingplassar til at elevane på dei yrkesfaglege linene får fullført utdanninga. Det offentlege må garantere at alle elevar som treng læreplassar for å fullføre utdanninga, får det.
- Det må settast inn vikar frå fyrste dag når lærarar har fråvær.
- Det bør gjennomførast eit prøveprosjekt med leksefri vidaregåande skule i Oslo.
- Raudt ønsker forsøk med alternative vurderingsformer. Forsøka bør omfatte ulike alternativ til standpunktkarakterar og eksamen, særleg vurderingsformer utan karakterar. Målet må vera å fjerne eksamen.
- Karakterbasert opptak må bli fjerna. Det må lagast eit opptakssystem som gjev flest mogleg av dei som ønsker det, høve til å gå på ein skule i nærmiljøet. Samstundes må det jobbast for at dei vidaregåande skulane blir ein positiv møteplass for elevar frå ulike delar av byen. Opptak må vere føreseielege. Ein elev som er kvalifisert til ein plass på ein skule i VG1-kurset, må ha rett til å fullføre skulegangen på same skule.
- Oppfølgingstenesta for elevar som fell ut av vidaregåande opplæring, må organiserast byomfattande og sikre eit likeverdig tilbod for elevar over heile byen.
- Miljøarbeidarar, helsepersonell og andre yrkesgrupper må få ein naturleg plass som ein del av støttesystemet for elevane på alle vidaregåande skular.
- Det bør gjennomførast ein prøveperiode utan fråværgrense i vidaregåande skule i Oslo.
- Raudt vil jobbe for at Oslo kommune opprettar ein ny skule som eit alternativ til den ordinære vidaregåande opplæringa. Ein skule med elevdemokrati, fleksibelt frammøte og ein fagkrins med store valmoglegheiter.

Vaksenopplæringa (VO) i Oslo omfattar svært ulike elevgrupper. Mange av deltakarane i vaksenopplæringa er komne til Noreg som flyktningar eller asylsøkarar eller gjennom familiegjenforeining. Dei har svært ulik skulebakgrunn og ulike behov for opplæring. Innvandrarar og flyktningar som kjem til Noreg, er ein ressurs for samfunnet, og me har alt å tene på å inkludere dei i samfunnet.

Nykomne ungdommar må sikrast særskilde ressursar og tilstrekkeleg oppfølging for å lette inngangen til det norske utdanningssystemet. Tilbod om plass i mottaksklasse må vurderast frå fyrste klasse. Dei som kjem seint i skuleløpet, må gjevast realistiske moglegheiter til å fullføre og bestå vidaregåande skule og kvalifisere seg for arbeidsliv og høgare utdanning.

- Alle deltakarar i vaksenopplæringa må få rett til å ha ein kontaktlærer og ei rådgjevingsteneste. Ordningane må organiserast og godtgjerast på tilsvarande måte som i andre skuleslag.
- Klassestorleiken må vera pedagogisk forsvarleg og trygg. Det skal ikkje vera meir enn 20 deltakarar i ei gruppe.
- Oslo kommune må redusere undervisningsmengda for lærarar på grunnskuletilbodet for vaksne til same nivå som norskfaget på ungdomstrinnet.
- Det må settast av auka ressursar til spesialundervisning i vaksenopplæringa. Eventuelt behov for spesialundervisning må kartleggast tidleg i løpet, slik at dei som treng det, raskt blir fanga opp og rettleidde inn i riktig utdanningsløp.
- Det er ei kommunal oppgåve å tilby vaksenopplæring, og opplæringa skal ikkje leggjast ut på anbod til private aktørar.
- Moglegheitene deltakarane har til å ta del i samfunnet, må styrkast ved å satse på språkpraksis, utdanningsretta tiltak (som opptak i vidaregåande skule) og arbeidsretta tiltak (som praksis i bedrifter med tariffavtalar).
- Det må opprettast fleire kommunale karrieresenter i Oslo.
- Den morsmålsstøtta undervisninga må styrkast når det er naudsynt, for å få likeverdige opplæring.
- Alle deltakarar i vaksenopplæringa må få rett til psykolog og skulehelseteneste.

Raudt Oslo vil at det skal vera mogleg å vera heiltidsstudent i Oslo, og me vil derfor jobbe for eit tilfredsstillande velferdstilbod for studentane. Betre tilgang på billege bustader er ein føresetnad for at Oslo skal bli ein god studentby, det må byggast langt fleire studentbustader enn det eksisterer planar for i dag. Dette krev både auka statlege tilskot og at kommunen aktivt legg til rette for bygging av studentbustader.

- Studentrabatt på kollektivtransport skal gjelde alle studentar, uavhengig av studiestad og alder.
- Kulturtiltak som får støtte frå Oslo kommune, må tilby studentrabatt. Dette skal også gjelde konsertstader og teater.

9. Helse og velferd

Få etter behov

Oslo kommunes helse- og velferdstenester er avgjerande for velferda til innbyggjarane. Raudt meiner folk skal få dei tenestene dei treng, uavhengig av eigen eller familien sin økonomi.

Gjentekne budsjettkutt og overføring av oppgåver til bydelane utan finansiering som følgjer med, har ført til at mange i Oslo ikkje får den hjelpa dei treng. Dette gjeld mellom anna heimetenester, tilbod om sjukeheimplass, tverretatleg rehabilitering og økonomisk sosialhjelp. Resultatet er aukande helseskilnader i ein allereie klassesdelt by.

Raudt meiner at kommunen skal drive helse- og sosialtenestene i eigen regi. Så lenge det finst ein kommersiell marknad, blir ideelle aktørar tvinga til å dumpe løna til dei tilsette og pensjon for å vinne anbod.

- Alle over 80 år skal ha rett til sjukeheimplass om dei ønsker det.
- Eit legetilbod for rusmiljøet i Oslo sentrum må haldast oppe.
- Det bør opprettast folkehelsesenter med tverrfaglege tilsette. Det bør òg tilsettast fleire folkehelsekoordinatorar.
- Tolketenesta for legevakt, spedbarnskontroll og andre helsetenester må styrkast ved at det blir stilt krav til bruk av kvalifisert tolk i offentlege tenester.
- Offentleg tannlegeteneste skal vera eit gratis tilbod for alle.
- Eigendelane på personleg assistanse, tryggleiksalarm, blå reseptar, legevakt, vaksinar og andre ordinære helsetenester må fjernast. Bruken av eigendelar rammur hardast dei som har minst.

- Utgifter til omfattande tiltak for enkeltpersonar innanfor til dømes barnevern og psykisk helse må dekkast av kommunen sentralt, slik at uventa flyttingar ikkje øydelegg bydelsøkonomien.
- Raudt seier nei til natteskjening i bustadstrøk. Buområde skal vera buområde. Me vil ha ein praksis med nabovarsel før søknader om skjenkeløyve blir handsama.

Sjukehus – bevar Aker og Ullevål

Dei folkevalde mista styringa med sjukehusa då stortingsfleirtalet (Ap, H, Frp) vedtok helseføretakslova i 2001. Sjukehusa vart omgjorde til «helseføretak» som blir styrte som aksjeselskap. Helseføretaksreforma la grunnlaget for sterk spare- og sentraliseringsiver i Oslo universitetssjukehus (OUS) og Akershus universitetssjukehus (Ahus). Kapasitetsproblema i Oslo og Akershus viser at fusjonen av Oslo-sjukehusa og nedlegginga av Aker har vore mislykka.

Me har ingen sengeplassar å miste. Lokalsjukehusenestene i Oslo må bestå og byggast ut, slik at heile Oslos befolkning blir sikra gode og trygge sjukehus. Sjukehusa må ha god nok kapasitet og plass til at toppane kan takast, folk slepp å ligge på korridoren og arbeidsmiljøet blir sikra.

Raudt går sterkt imot at Ullevål sjukehus skal leggest ned for å finansiere investering i nytt regionsjukehus samlokalisert med Rikshospitalet på Gaustad. Tomta på Gaustad eignar seg ikkje for utbygging, ho er for liten, trong og bratt. Dei freda bygningane på gamle Gaustad sjukehus like ved må framleis få ligge fritt med store grøntområde rundt.

Raudt går òg imot sal av Gaustad sjukehus. Psykiatrien i OUS er i dag spreidd på 30 stader, i til dels gamle og ueigna lokale. Det er naudsynt å bygge nytt og auke talet på senger. Likevel vil det framleis vera behov for gamle Gaustad sjukehus til dei sjukaste psykiatripasientane.

Sjukehus skal ikkje drivast som butikk. Raudt vil ha eit offentleg finansiert og drive helsevesen der folk sine behov for spesialisthelsetenester blir sikra.

- Oslo kommune må ta initiativ til å avvikle helseføretaksmodellen, slik at sjukehusa blir underlagde direkte folkevald kontroll.
- Dei offentlege sjukehusa må styrkast, og alle forsøk på å bruke samhandlingsreforma som påskot for privatisering av helsetilbod må stansast.
- Raudt er mot at Ullevål sjukehus skal leggest ned for å finansiere gigantinvestering i nytt sjukehus på Gaustad. Raudt går inn for omfattande modernisering av Ullevål parallelt med utbygging av Aker sjukehus.
- Aker sjukehus må gjenopnast som fullgodt lokalsjukehus med akutfunksjonar og fødeavdeling for dei fire bydelane i Groruddalen.

- Det regionale traumesenteret må framleis ligge på Ullevål, saman med ei stor fødeavdeling, nyføddmedisin og andre fagområde som kan og bør omfatte større geografiske område.
- Liggetida på sjukehus er i dag ofte for kort. Folk blir skrivne ut til kommunen før dei er friske nok. Pasientar må få bli på sjukehuset lenger enn i dag, om dei ønsker det. Talet på senger på sjukehusa må aukast, ikkje minskast.
- Det må innførast forsterka korttidsavdelingar drivne i samarbeid mellom spesialisthelsetenesta (sjukehusa) og kommunane der kommunen finansierer grunnbemanninga og sjukehusa står for ekstra kompetanse.

Dette samarbeidet vil erstatte dagens ordning der sjukehusa på kort varsel skriv pasientar ut til kommunal oppfølging og omsorg.

- Sjukehuset må ha gjennomført ei medisinsk kartlegging og lagt ein plan for vidare behandling og rehabilitering før overføring til kommunen.
- Oslos nye storby- og skadelegevakt på Aker skal vera klar til å takast i bruk i 2023. Legevakta må sikrast nærleik til akuttmottaket på sjukehuset.

Fødsel og barsel

Fødetilbodet ved sjukehuset i byen må utvidast slik at kvinner blir sikra fødeplass i Oslo og ikkje som i dag bli sende ut av byen for å føde. Fødsjar kan ikkje effektiviserast utan at dette går ut over mora og helsa og velværet til det nyfødde barnet.

- Det nye lokalsjukehuset på Aker må planleggast med fødeavdeling.
- Inga forkorting av liggetida for fødande. Barselkvinner må få bli på sjukehuset lenger enn i dag, om dei ønsker det.
- Det må vera ABC-avdelingar både på Aker og på Ullevål sjukehus. (ABC er eit tilbod til gravide som ønsker å føde naturleg.)
- Kommunen må tilsetta nok jordmødrer til at alle gravide og barselkvinner som ønsker det, kan følgjast opp av jordmor.
- Det trengst eit betre tilbod for behandling av fødselsdepresjonar og andre problem som oppstår ved svangerskap og fødsel.
- Helsestasjonane må styrkast i takt med auka fødselstal.

Eldreomsorg

Fellesskapets ressursar skal brukast på å gjera det kommunale tilbodet best mogleg, med god, stabil og heilskapleg oppfølging av dei gamle som treng det. Me vil avvikle kontraktane kommunen har med kommersielle selskap, og føre oppgåvene tilbake til kommunen. Kommunen skal ikkje kaste bort pengar og merksemd på å sikre profitten til private drivarar.

Det blir stilt altfor strenge krav for å få innvilga sjukeheimplass. Raudt ønsker ei sterk utbygging av sjukeheimar og andre butilbod for eldre. Inntakskriteria må vera like i heile byen. Det må vera tilstrekkeleg med faste plassar, slik at rehabiliterings- og utskrivingsplassane ikkje blir fylte av faste bebuarar.

Sjukeheimetaten vart oppretta primært for å konkurranseutsetta sjukeheim utan å måtte gå vegen om bydelsutvala. Ut frå ei slik målsetting har sjukeheimetaten vore ein suksess. Om ein derimot vurderer sjukeheimetaten ut frå kvalitetssikringa av pasienttilbodet og god personalbehandling, har etaten vore ein katastrofe.

- Eldre som treng varig sjukeheimopphald, skal ha reell rett til å velja kor dei vil bu. For å kunna gjennomføre dette, og dekke behovet til bydelane for å tilby avlasting og korttidsopphald, må plantala for belegg reduserast til 95 %.
- Bydelane skal sleppe å bruke av dei knapt tilmålte midlane sine for å betala for ledige sjukeheimplassar, desse må rammefinansierast av Oslo kommune sentralt.
- Ikkje-medisinske oppgåver ved institusjonane (som reinhald og kjøken) skal utførast av kommunalt tilsette, ikkje settast ut på anbod.

Kvaliteten på velferdstenestene blir styrkt når me gjev dei tilsette kompetanse, tid og rom til å utvikle seg. Me vil gje tilsette makt og høve til å forbetre velferdstenestene saman med brukarane gjennom å involvere brukar- og interesseorganisasjonar.

Bemanninga i tenestene må styrkast og aukast dersom bebuarane treng meir hjelp. Alle bebuarar må få komma opp kvar dag, få mat og stellast, og dei som kan, skal få seg ein tur ut kvar dag om dei vil. Raudt er oppteke av at også sjukeheimspasientar har sjølvråderett over eige liv.

Reinhaldet må forbeistrast, og det må brukast pengar på vedlikehald og oppussing. I dag er kvaliteten og kompetansen for låg, og samarbeidet med den det gjeld og dei pårørande er uorganisert. Pårørande skal ikkje forventast å vaske tøy, gje mat, eller delta i stell på sjukeheimar.

- Det trengst auka innsats for at aldersdemente skal kunna ha eit mest mogleg innhaldsrikt liv, både som heimebuande med dagsentertilbod og på institusjonar. Det må tilsettast fleire aktivitetørar og ergoterapeutar på helsehus og sjukeheimar.
- Dei tilsette på dagsentera og på institusjonane må få tilbod om etterutdanning på feltet.

- Tilbodet til eldre psykisk sjuke og eldre med rusproblem må styrkast.
- Eldreomsorga må tilpassast den aukande delen eldre med innvandrarbakgrunn. Kommunetilbodet må vera så mangfaldig at eldre menneske med ulik kulturell og språkleg bakgrunn skal ha fullverdige moglegheiter.
- Det bør gjennomførast forsøk med tilsett- og brukarstyrte sjukeheimar.
- Det bør innførast pårørande- og brukarutval på sjukeheimane.
- Den kommunale heimetenesta må styrkast. Ho skal tilpassast behova til den enkelte og vera dimensjonert slik at ho i størst mogleg grad gjev brukarane fast personell som dei kan vera trygge på.
- Såkalla «fritt brukarval» i heimetenesta må fjernast. Dette er i realiteten berre eit leverandørval, der dei eldre ikkje har noko å seie når det gjeld innhaldet i tenesta.
- Eigendelen for personar som har personleg assistent eller får praktisk hjelp i heimen frå heimetenestene til kommunen (til dømes til reinhald, matlaging m.m.), må fjernast.
- Eigendelen for tryggleiksalarm må fjernast.
- Eldresentera er viktige møteplassar i pensjonisttilværet. Dei bidreg til trivsel og helse og er viktige kulturberarar.
- Eldresentera må vera lokaliserte nær brukarane, og transporten må vera organisert slik at dei eldre ikkje må bestille dagen før for å komma seg til senteret sitt.
- Nettet av eldresenter bør utvidast, gjerne kombinert med ei oppsøkkande teneste.

Psykisk helsevern

Trass i opptrappingsplanar taper psykisk helsevern i kampen om ressursar samanlikna med helsetenester til somatisk sjuke. Talet på senger er kraftig redusert, og sjukehuspsykiatrien i Oslo er spreidd ut over tretti ulike stader i til dels dårlege bygg. Gaustad sjukehus må haldast oppe og oppgraderast som sjukehus for menneske med psykiske lidingar.

Oslo kommune må fronte haldningskampanjar om mental helse og behandlingstilbod. Relasjonar og tilhøyrse kan vera avgjerande for å oppnå betring. Aktsemd og respekt for individuelle skilnader må oppmuntrast.

- Dei distriktpsikiatriske sentera (DPS-a) må styrkast og utvidast. Det trengst fleire og betre døgnplassar.
- Brukarstyrte plassar, det vil seia at pasientane kan få avtale om sjølv å velja innlegging ved behov, må byggast ut.
- Rusakutten på Aker må sikrast gode økonomiske rammer.
- FACT-modellen, som gjev oppsøkande og heilskaplege tenester til menneske med alvorlege psykiske lidingar, bør byggast ut i alle bydelar.
- Treffstader, sjølvhjelpstiltak og tilbod om rehabilitering i form av aktivitet – som kafear, kurs og aktivitetshus – må få trygge økonomiske rammer gjennom auka løyvingar frå kommunen.
- Trenings-, bu- og arbeidstreningstilboda i bydelane bør utvidast og utviklast vidare. Mellom anna må «Aktiv på dagtid» få utvida økonomiske rammer.
- Oslo kommune må styrke det psykiske helsetilbodet til studentar ved å løyve pengar til bydelar med studentbustader og til Studentsamskipnaden i Oslo (SiO).

Rusomsorg

Raudt jobbar for eit heilskapleg og kunnskapsbasert behandlings- og rehabiliteringsforløp for menneske med rusproblem, eit tilbod som tek utgangspunkt i behova til den enkelte. Tiltaka må tilpassast brukarane, ikkje omvendt.

Brukarmedverknad er avgjerande viktig for den enkelte, men òg på systemnivå og når ein utviklar tenestetilboda. Dette er naudsynt for at kommunen skal lykkast betre med å hjelpe folk ut av rusavhengnad.

Raudt er for avkriminalisering av bruk og oppbevaring av illegale rusmiddel til eige bruk. Rusavhengige skal ha rett til eit verdig liv.

- Det må vera nok behandlings- og rehabiliteringsplassar til at rusavhengige kan få hjelp når dei treng det. Det må òg vera tilstrekkeleg med akuttplassar.

- Det kommunale og tverretatlege rehabiliterings- og habiliteringstilbodet til rusmisbrukarar må styrkast og utvidast.
- Det må opprettast ei akutteining for dei som fell utanfor spesialistkriteria til helsetenesta for kva som er akutt avrusingsbehov.
- Fleire må få tilbod om offentleg legemiddelassistert rehabilitering (LAR), som metadon- og subutexbehandling, og dessutan langtidsverkande buprenorfin. Medikamentutvalet i LAR må utvidast.
- Raudt Oslo støyr forsøksprosjekt med utprøving av heroinassistert behandling (HAB).
- Tildeling av sals-, serverings- og skjenkeløyve må brukast for å redusere alkoholbruk og forhindre geografisk overkonsentrasjon av skjenkestader. Det er viktig å hugse på at dei aller fleste med rusproblem er avhengige av alkohol.
- Tenesteapparatets arbeid med behandling, rehabilitering og oppfølging for å hjelpe menneske som er avhengige av alkohol og/eller lovlege legemiddel, må styrkast.

Lågterskeltilboda er viktige for å nå folk når dei treng hjelp. Kort veg og enkel tilgang til hjelp vil bidra til at fleire oppsøker hjelp når dei treng det.

- Det må utviklast lågterskeltilbod til fleire enn dei som er tungt rusavhengige.
- Dei oppsøkande tenestene må få fleire ressursar og utvida opningstider.
- Feltilbodet med helsehjelp og gatejuristordning må utvidast. Kommunen må, som del av det førebyggjande helsearbeidet, sørge for at det er mogleg å få tak i reint brukarutstyr døgnet rundt.
- Kapasiteten og opningstidene til brukarrommet (sprøyterommet) må utvidast. Fleire stoff bør tillatast i brukarrommet for å fange opp fleire risikobrukarar.

Det krev mykje å starte rusbehandling, og det krev mykje å gjennomføre behandlinga. Sjølv om rusbehandlinga er tøff, kan livet etterpå vera endå vanskelegare. Etter rusbehandling er risikoen for overdose høg. Om ein kjem frå behandling utan ein plan ein sjølv trur på, og om ein manglar bustad, arbeid og meningsfull aktivitet og nettverk, kan vegen tilbake til rusavhengnad vera kort. Raudt Oslo vil arbeide for eit betre ettervern etter rusbehandling:

- Oppfølginga før og etter behandling og rehabilitering må styrkast. Når ein fyrst er blitt rusfri, er det viktig at det er eit tilbod på plass. Tilrettelagde bustader, utdanningsmoglegheiter, arbeidstrening, nettverk og fritidsaktivitetar kan hjelpe folk med å halde seg rusfrie.
- Det offentlege for- og ettervernet må styrkast i tråd med nasjonale retningsliner og pakkeforløpet, mellom anna gjennom å skaffe bustad og jobb til fleire. Bydelane må ha gode tilbod om bu- og arbeidstrening.
- Det må sikrast at tilbydarane av døgnbehandling innan tverrfagleg spesialisert behandling av ruslidingar sørger for at det blir tilbode oppfølging etter behandling. Oppfølginga skal ha mål om tilbakeføring til ordinært arbeidsliv, utdanning eller annan aktivitet og skal skje i samarbeid med kommunen og brukaren sjølv.
- Det må greiast ut ein finansieringsnykel for å fordele kostnadene til ettervern for personar med rusproblem mellom stat og kommune.

Prostitusjon og menneskehandel

Sexkjøpslova må forsvarast og handhevast. Kvinner i prostitusjon må få stabile hjelpetiltak, prosjekt som Rosa-prosjektet må gjerast faste og få auka ressursar.

Offer for menneskehandel må sikrast god oppfølging som minimum er i tråd med behova som er beskrivne i Oslo kommunes handlingsplan mot menneskehandel. Hjelpetiltaka må vera stabile, og offera må sikrast kontinuitet i tenestene.

- Oslo kommune må etablere gode exit-tiltak for kvinner i prostitusjon.
- Offer for menneskehandel frå utanfor EØS-området må få opphaldsløyve i Noreg, ikkje blir sende ut i trafficking på ny.
- Offer for menneskehandel må få tilpassa tenester der dei sjølve har stor medverknad i utforminga av tenesta.

Sosiale tenester

Løyve om sosiale tenester må praktiserast slik at minstesatsar ikkje blir brukte som «tak». Oslo kommune må kartlegge underforbruket av økonomisk sosialhjelp, og det må budsjetterast ut frå kva folk faktisk treng av hjelp.

- Satsane for økonomisk sosialhjelp må hevast til eit nivå som sikrar ein verdig levestandard. Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) har

gjort utrekningar av kva ulike husstandstypar treng, og denne norma bør nyttast som minstenorm.

- Barnetrygd og stipend eller støtte som skuleelevar får frå Lånekassa, skal ikkje reknast med i inntekta til husstanden når behov for sosialhjelp blir rekna ut. Kontantstøtte skal heller ikkje gå til frådrag i økonomisk sosialhjelp.
- Kommunen må sikre at dei som er avhengige av støtte, faktisk får det dei treng: skikkeleg tak over hovudet, klede og sunn mat og høve til å delta i samfunnet.
- Eigendelar og særskattar på uførleik, sjukdom og omsorgsbehov må fjernast.

Barnevern

Stadige kutt i løyvingane fører til at økonomiske omsyn går på kostnad av det faglege når det blir vurdert kva tiltak som skal settast inn. Det har utvikla seg ein marknad med kommersielle selskap som tener pengar på barnevernsbarn. Dei ideelle organisasjonane blir skovne ut av denne marknaden, og kvaliteten blir svekt. Raudt Oslo vil jobbe for at barnevernstiltak i størst mogleg grad skal utførast i kommunal regi og med egne tilsette.

Raudt Oslo ønsker å utvikle ein heilskapleg politikk for barnevernsfeltet som òg tek hand om klasseperspektivet. Barn som veks opp i fattige familiar, har auka risiko for sjølve å ende som fattige. Ei satsing på eit barnevern med høg fagleg kvalitet, tilstrekkelege ressursar og naudsynt kunnskap om konsekvensar av manglande økonomiske ressursar vil bidra til å bryte den vonde sirkelen der fattigdom går i arv. Dette vil bidra til å redusere skilnadene i samfunnet.

- Raudt jobbar for full dekning i barnevernet – det kommunale tilbodet må dimensjonerast etter faktiske behov. Bemanninga og kompetansen i bydelsbarnevernet må styrkast.
- Barnevernstiltak og -institusjonar skal i størst mogleg grad drivast i kommunal regi og med kommunalt tilsette.
- Ettervernet i barnevernet må styrkast. Unge som har hatt behov for mykje hjelp frå barnevernet i barndommen, kan ha god nytte av til dømes økonomisk støtte og butilbod i overgangen til vaksenlivet.
- Barnevernstenesta må gjerast fri frå målstyring og produksjonskrav. Styringa av tenestene må bli tillitsbasert, og barnevernstilsette må få tid og tillit til å utøve faget sitt på ein forsvarleg måte.

- Oslo kommune bør bruke evidensbaserte behandlingstiltak i møte med ungdom med alvorlege åtferdsvanskar. Ungdom med alvorlege åtferdsvanskar treng behandling, ikkje fengsel og straff.

Skulehelsetenesta og helsestasjonane

Alle grunnskular og vidaregåande skular som blir omfatta av opplæringslova eller er godkjende etter privatskulelova, skal ha tilgang på skulehelseteneste. Dagens tilbod i Oslo-skulen er ofte for knapt. Det er bydelane som betaler skulehelsetenesta, og når bydelane får stadig mindre pengar, blir kutta tekne der det er mogleg. Skulehelsetenesta er eit viktig lågterskeltilbod til barn og vaksne i Oslo. Det må utarbeidast felles krav til skulehelsetenesta for heile Oslo med krav om synlegheit, nærvær og kvalitet.

Helsestasjon for ungdom er eit gratistilbod til ungdom der unge mellom anna kan få rettleiing om seksuell helse og psykisk helse. I dag har dei fleste helsestasjonane opne berre éin dag i veka. Dette tilbodet må styrkast. Helsestasjonane skal vera opne minst tre gonger i veka, og opningstidene må utvidast. Talet på tilsette på helsestasjonane må aukast.

- Alle elevar må sikrast god tilgang på helsesjukepleiar ved at nærværet til helsepersonell blir avgjort av elevtalet. Alle skular skal minimum følgje Helsedirektoratets normtal for helsesjukepleiarar og ha minimum ein helsesjukepleiar i 100 % stilling.
- Informasjon om tilbod og treffetid må vera enkel å finne på den enkelte skulen.
- Skulehelsetenesta må få ressursane som trengst for å gje større moglegheit for individuelle samtalar. Det må sikrast høg fagleg og sosial kompetanse på tilbodet.
- Det må tilsettast minst éin psykolog på kvar helsestasjon for ungdom.
- Tilbodet ved Helsestasjon for kjønn og seksualitet på Grünerløkka og Helsestasjon for gutar på Frogner må utvidast og styrkast.
- Tilbodet ved Helsestasjon for ungdom må òg vera opne i feriane til skulen.

10. Kultur, idrett og fritid

Breiddeidrett framfor toppidrett

Raudt ønsker seg ein levande kulturby der pengane følgjer lokale initiativ framfor prestisjeprosjekt. Me meiner at kultur òg er politikk. Derfor vil me stimulere mangfald i kulturlivet, mellom anna

kvinne-, arbeid- og minoritetskultur. Ungdom har òg krav på kulturtilbod, ikkje berre fordi det er førebyggjande, men fordi det har ein verdi i seg sjølv. Når marknaden får styre kulturlivet åleine, blir dei kulturuttrykka som ikkje har størst publikum, svekte, derfor er det eit offentleg ansvar å stø lokal kultur og stimulere utviklinga av nye uavhengige kulturelle uttrykk innan alle sjangrar.

Raudt vil betre inntekts- og arbeidsvilkåra til kunstnarane. Kunstnarar skal honorerast for alle utstillingar og prosjekt som blir viste i kommunale institusjonar. Det må òg sikrast gode produksjonsforhold, ved at kommunen stiller rimelege og eigna atelier og verkstader til rådvelde for kunstnarar.

- Det skal vera gratis tilgang til kommunalt eigde museum og galleri heile året.
- Den kulturelle skulesekken må styrkast for å gje elevane eit meir allsidig tilbod og gje tiltaket eit uavhengig sekretariat som fordeler midlane.
- Oslo musikk- og kulturskule må styrkast og utvidast. Eigenbetalinga må trappast ned med sikte på at tilbodet skal bli gratis.
- Byarkivet må få høve til å ta seg betre av privatarkiv og fotosamlingar og dessutan drive med minneinnsamling. Større delar av kulturarven må digitaliserast, og byarkivet må få utvida magasinkapasitet.
- Trus- og livssynssamfunn skal behandlast likt. Det skal vera gratis bruk av rådhuset ved humanistisk konfirmasjon og namnefest.
- Deltaking i kulturaktivitetar gjev tilhøyrse og sosialt fellesskap og gjev oss opplevingar og rom til utvikling som menneske og samfunnsdeltakarar. Det er viktig at kultur- og utdanningsinstitusjonar blir fordelte jamnare utover byen, slik at alle får høve til å delta. Nye generasjonar og miljø må få rom til å utvikle sine eigne, uavhengige kulturelle uttrykk innan alle sjangrar.
- Kommunen skal legge til rette for at lokale foreiningar og organisasjonar har lokale til møte og andre aktivitetar, som dansetilstillingar, kulturkafé, temamøte, dataparty, rollespel og bordspel.
- Lokale kulturinstitusjonar, musikkorps, frivillige organisasjonar og liknande må sikrast eigna gratis kommunale lokale til øvingar og framføringar. Dette må det takast omsyn til når det blir bygd nye offentlege bygg.
- Øvingslokala må vera eigna. Det må takast omsyn til behovet for eigna øvingslokala for frivillig kulturliv når det blir bygd nye offentlege bygg.

Oslo kommune skal ikkje søke om varemerkevern av offentleg eigd kunst.

Raudt jobbar for eit levande kulturtilbod der det er kort veg mellom scena og publikum. Me vil derfor sikre drifta av dei små, uavhengige scenene og av nye initiativ.

- Raudt vil gje kommunal støtte til eit utval mindre spelestader for levande musikk. Føreseielege kommunale tilskot er ein føresetnad for levedugande drift av desse stadene.
- Kulturinstitusjonane må få auka driftsmidlar, slik at dei blir mindre avhengige av usikre prosjektmidlar.
- Den kommunale støtta til dansekunstnarar og frie teatergrupper må aukast. Det må gjevast tilskot til fleire smalscener.
- Det må sikrast faste driftstilskot til smale kulturtilbod, særleg til institusjonar og organisasjonar som driv med kultur av og med minoritetar og kvinner.

Bibliotek

Kommunens bibliotektilbod må haldast ved lag og styrkast. Raudt stør etablering av nytt hovudbibliotek i Bjørvika, men det er viktigare at dei lokale filialane får bestå. Filialane kan gje eit godt lokaltilpassa tilbod og er ein viktig møteplass for mange. Her møtest folk på tvers av alder og kultur for å lesa bøker og aviser, bruke internett, finne og dele informasjon og oppleve kultur. Open tilgang på informasjon er viktig for demokratisk deltaking. Bibliotekfilialane er eit godt lågterskeltilbod tilgjengeleg for alle, og dei må styrkast, ikkje sveltefôrast.

- Dagens bibliotektilbod må haldast ved lag og styrkast, det bør opprettast fleire filialar.
- Opningstidene i biblioteka kan ikkje innskrenkast. Tvert om må filialar som stenger tidleg, få utvida opningstider. Meiropane bibliotek er ei ordning som må vidareførast og utvidast, og grunnbemanninga må aukast.
- Bibliotekfilialane må få auka innkjøpsbudsjett, og Oslo kommune må jobbe for betre digitale utlånsordningar.
- Biblioteka spelar ei viktig rolle som formidlarar av kultur og informasjon, til dømes ved å arrangere eller huse bokkafear og studiesirkklar, og må få ressursar til å styrke og utvide dette arbeidet.

Breiddeidrett

Raudt vil prioritere lokal breiddeidrett og grasrotidrett framfor toppidrett. Store prestisjefylte arrangement må ikkje få gå på kostnad av breie idrettsarrangement og tilgjengelege anlegg.

- Det må leggest betre til rette for breiddeidrett, særleg for barn og unge. I kvar bydel skal det minst vera ein symjehall, ein fleirbrukshall og ein skaterampe eller betongpark.
- Prisane må senkast og opningstidene utvidast på dei offentlege bada. Det skal vera gratis inngang for barn på offentlege bad.
- Ved bygging av nye grunnskular skal symjehallbehov greiast ut. Eksisterande skulebad må haldast ved like og utbetrast, og ikkje noko bad må stengast utan at det blir erstatta av eit nytt.
- Sagene bad må kjøpast og gjenopnast av kommunen.
- Det nye badet på Stovner må bli eit 50-metersbasseng. Nye bad må byggast med oppvarmingsmoglegheiter.
- Låge årsklasser og jentelag må få gode og passande treningstider.
- Det må byggast fleire innandørs skatehallar, og eksisterande skateanlegg må haldast betre ved like. Tilbodet som no held til i Skur 13 på hamna, må bli eit permanent tilbod.
- Det må byggast tak over Valle Hovin, slik at Oslo får ein ishall for breiddeidrett.
- Oslo kommune må bygge og halde ved like fleire naturisbaner i vintersesongen.
- Det må byggast fleire cricketanlegg, inkludert eit anlegg med standarden som blir kravd for internasjonale kampar.

Det må òg leggest betre til rette for uorganisert «fri» idrett og leik. Det bør mellom anna byggast fleire ballbingar og felt for gatebasket, og det er viktig at opne friområde som kan brukast til uorganisert leik og spel, får stå. Ekebergsletta skal vera for alle, Raudt Oslo seier nei til nedbygging og privatisering av dei felles friområda i byen. Oslo by skal vera ein by der barn og ungdom skal kunna utfalde seg i leik. Friområde, parkar og anlegg skal derfor prioritere behovet til folk framfor kommersielle aktørar.

Ungdomsklubbar

Ungdom må få lovfesta rett til fritidsklubbar i nærmiljøet. Kommunen kan byrja med å gje kommunal rett, men bør også jobbe for at dette blir gjort lovfesta. Det bør vera éin fritidsklubb per

ungdomsskule i bydelen. Vidare bør lokale klubbar få ekstra støtte til å rekruttere ungdom med flyktningbakgrunn.

- Fritidsklubbane skal halde ope minst tre kveldar i veka, av desse éin kveld i helga.
- Oslo kommune må sikre tilstrekkelege budsjett, øyremerkte til bydelane, for å opprette fritidsklubbar.
- Fleire ungdomsaktivitetar bør styrast av ungdommane sjølv, på deira eigne premissar. Brukarane av fritidsklubbane må minimum få medråderett over prioriteringane og aktivitetane til klubben.
- Det må skapast fleire rusfrie møteplassar og kulturscener.

Frivilligheit

Frivillig sektor bidreg til demokrati, inkludering og nytenking. Raudt Oslo vil legge til rette for frivilligheita. Frivillige skal ikkje erstatte offentleg tilsette, og frivilligheita skal aldri styrast ovanfrå.

- Frivillige organisasjonar og nettverk skal ha tilgang til gratis kommunale lokale.
- Bemanninga ved frivilligsentralane i Oslo må styrkast.

11. Økonomi og finansiering

Yte etter evne

Målet til Raudt er demokratisk styring av økonomien. Me ønsker eit sosialistisk samfunn, der behova til folk er viktigast, ikkje pengeinteressene.

Innanfor rammene av dagens kapitalistiske samfunn kan me – om me vil – omfordele frå rikdom for dei få til velferd for dei mange. Det manglar ikkje verdiar og ressursar, korkje i Oslo, i Noreg eller i verda. Problemet er at ressursane er ekstremt skeivt fordelte. Prosentdelen av barn som veks opp i fattigdom, aukar, medan talet på milliardærar i Noreg har femdobla seg på 15 år. Auka skilnader og privatisering trugar fellesskapet.

Oslo har den største konsentrasjonen av millionærar og milliardærar i landet, men dei rikaste betaler nesten ikkje skatt. Dei store grepa for å fordele frå dei rike til dei mange kan fyrst skje med auka inntektsskatt og formuesskatt på nasjonalt nivå. Oslo kommunes viktigaste verktøy for å omfordele ressursar er ein rettferdig eigedomsskatt og velferdstenester for dei som treng det mest.

Dei rike i Oslo skal betala eigedomsskatt

Raudt Oslo vil ha ein eigedomsskatt der berre dei med dei største og meste verdifulle eigedommane i Oslo betaler skatt. Botnfrådraget for eigedomsskatt må vera stort nok til at folk som bur i vanlege bustader, ikkje blir skattlagde. Dette kan ein best sikre gjennom eit høgt botnfrådrag.

Raudt arbeider for å opne for progressiv kommunal eigedomsskatt og for å gjera det mogleg å innføre ein eigen eigedomsskatt på sekundærbustader. Me arbeider òg for ein eigedomsskatt på statlege bygg, som i dag har fritak frå eigedomsskattelova.

- Eigedomsskatten skal ha eit stort botnfrådrag som sikrar at folk som bur i vanlege bustader, ikkje blir skattlagde.
- Ved utrekning av eigedomsskatt bør ein ta omsyn til inntekta og storleiken på husstanden.

Budsjett

Dei femten bydelane i Oslo forvaltar ein stor del av budsjettet i byen, for det er bydelane som står for det meste av tenestene innan helse, velferd og oppvekst. Problemet til bydelane er at dei har praktisk talt ingen kontroll over egne inntekter, det dei har å rutte med, er det bydelane får av Oslo bystyre, og det meste av bydelsbudsjetta blir bunde opp i lovpålagde tenester, som sjukeheimsplassar og skulehelseteneste.

Bydelsbudsjetta har vore kutta ned over fleire år, og dette har gått ut over tilboda. Fyrst og fremst tilbod som ikkje er lovpålagde, som fritidsklubbar, men òg lovpålagde tilbod har kjent sparekniven. Nokre bydelar har til dømes ikkje råd til å tilby skikkeleg løn til helsesjukepleiarar og slit derfor med å fylle stillingar.

Når bydelane må spare, går det ut over innbyggerane, aller mest dei som har størst behov for tenestene. Medan Oslo kommune går med overskot kvart år, må bydelane kutte. Det er urimeleg. Det finst pengar i Oslo til å styrke velferda i bydelane.

- Budsjetta bør overskridast når det er konkrete behov for det, særleg i dei tilfella der tilbod er lovpålagde.
- Bydelane må få ein større del av kommunekassa, sidan dei tenestene bydelane har ansvar for, er så viktige for innbyggerane.
- Det må gjennomførast forsøk med deltakande budsjettering i kommunen og i bydelane.
- Avvikle dagens fordelingsystem. Etter dette systemet blir overføringane til bydelane fordelte etter ein teoretisk fordelingsnykel, og ikkje etter dei reelle behova til befolkninga for velferdstilbod.

12. Makt og system

Med folk – mot makta

Raudt er for folkestyre i Oslo. Folk skal ha reell makt i saker som gjeld dei. Befolkninga skal ha rett til å delta i utviklinga av kommunale tenester. Innsyn for befolkninga er også eit naudsynt tiltak for å hindre sløsing og anna misbruk av skattepengane.

- Politikarløningane må kuttast. Heiltidspolitikarar skal ha løningar som står i forhold til det vanlege tilsette i kommunen får.
- Raudt vil gjera politiske avgjerdsprosessar meir tilgjengelege og opne for befolkninga i byen.
- Kommunal drift skal ikkje organiserast i selskap, føretak og andre styringsmodellar som både reduserer ansvaret til dei folkevalde og gjev befolkninga mindre rett til innsyn.

Raudt skal vera ein aktiv og oppsøkande samarbeidspartnar for dei som blir påverka av sakene som blir tekne opp i bystyre, byråd og bydelsutval. Me vil stille opp for enkeltpersonar som byråkratar og politikarar trakkar på.

Byrådet

Byrådssystemet – byparlamentarisme – forskyv makt oppover til ein liten og godt betalt elite. Det er byrådet og kommuneadministrasjonen som styrer kommunen, ikkje dei folkevalde politikarane i byen. Dette gjev eit endå mindre demokratisk styringssystem.

Byrådet og avdelingane deira har møte som ikkje er opne for publikum, og utarbeider mange dokument som er ikkje til offentleg innsyn. Byrådet sit på enorme ressursar som gjer at maktforholdet mellom dei og dei folkevalde blir skeivt. Dei folkevalde har langt mindre ressursar enn byrådet, samstundes som det er dei folkevalde i bystyret som avgjer politikken og retninga for Oslo.

- Politiske avgjerder skal ikkje delegerast frå folkevalde organ til byrådet eller administrasjonen.
- Budsjettforslag frå direktørane i kommunens verksemder skal vera tilgjengelege frå fyrste dag, altså frå direktørane sender forslaga sine til byrådene. Dei tilsette i kommunen og befolkninga elles skal ha rett til innsyn i budsjettbehandlinga frå fyrste til siste dag. Dette for å sikre reell moglegheit for påverknad.

Bydelsutvala

Budsjettildelingane frå bystyret og byrådet til bydelane må bygge på befolkninga sine faktiske behov for velferdstenester. No får bydelane tildelt budsjetttrammer etter teoretiske fordelingsnyklar, og ikkje etter befolkninga sine reelle behov for velferdstilbod. Raudt vil jobbe for eit meir rettferdig fordelingssystem.

Bystyrets løyvingar til bydelane – rammeløyvingane – er alt for tronge. Bydelspolitikarar som er lojale mot bystyre og byråd, blir dermed tvinga til å kutte i viktige velferdsoppgåver. Og byrådet skyv heile tida ansvaret for velferdsskutta over på bydelane. Bydelsutvala må få definere dei reelle behova i bydelane, i samråd med innbyggjarane, og så budsjettere på grunnlag av det.

- Som innbyggjar i Oslo skal du ha rett på dei same velferdstiltaka uavhengig av kva for ein bydel du bur i.
- Raudt er for at Oslo framleis skal organiserast i bydelar leidde av folkevalde bydelsutval. Men for at dette skal gje ei meir demokratisk ordning, må bydelsutvala få politisk makt.
- Bydelsdirektøren skal tilsettast av bydelsutvalet og ikkje av byrådet. Direktøren skal stå til ansvar for bydelsutvalet.
- Raudt vil gå imot forslag om samanslåing av bydelar. Dette vil berre føre til meir byråkrati og svekke den folkelege kontrollen med administrasjonen.
- Bydelane må få økonomiske rammer som svarer til dei reelle velferdsbehova blant innbyggjarane i bydelen.

Dronningens gate 22

0154 Oslo

22 98 90 50

raudt@raudt.no

Kontonummer: 7878 05 75416